CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

5.2.12.13.

Coll. No. 792

Title Śankaravijayadindim

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 792 Subject : Kāvya.

Title : Śankaravijayadindima.

Author : Dhanapati Scribe : –

Date of the work : – Date of the Ms. : –

Place of the work : – Place of the Ms. : –

Size : 12.3" by 6.9" Extent : 17 foll.

Language : Sanskrit. Script : Devanāgarī

Remarks : —

॥ श्री० ॥ अथपद्मपादकृतांतीर्थयात्रांनिरूपयितुमुपक्रमते अथानंतरं सपद्मपादस्तीर्थयात्रांकर्त्तुमनागुरोरनुज्ञा[...]मालयंपैशून्यस्यपरदो
ह हेभगवन्गुरो अनुज्ञादेया बहुतीर्थयुक्तान्देशान् द्रष्टुमिच्छामि उ० ॥ १ ॥ एवंप्रार्थितोगुरुरुवाच गुरोर्निकटेया[...]षाविशेषाणामिति
॥ २ ॥ यस्माद्गुरुसमीपेस्थितस्यदेशांतरगमनप्राप्यंसमस्तंप्राप्तमेवाभूत् शुश्रूषमाणेनशिष्येणगुरोःसमीपेस्थेयं गुरुसमीपा[...]धनाशंसा
व्यं यतोऽन्यत्रगमनेसंन्यासधर्मदौर्लभ्यदुःखबाहुल्यादित्वतिरिच्यतेइत्याशयेनाह अतिशयेनमार्गश्रमेणकर्शितस्यनिद्राभिभूत[...]कः पद्मपा

श।

श्री ॥ अथचतुर्दशःसर्गः ॥ अथाब्जपात्कर्तुमनाःसतीर्थयात्रामयाचिष्टगुरोरनुज्ञां ॥ देयागुरोमेभगवन्ननु
ज्ञादेशान्दिदृक्षेबहुतीर्थयुक्तान् ॥ १ ॥ सक्षेत्रवासोनिकटेगुरोर्योवासस्तदीयांघ्रिजलंचतीर्थं ॥ गुरूपदेशनय
दात्मदृष्टिःसैवप्रशस्ताखिलदेवदृष्टिः ॥ २ ॥ शुश्रूषमाणेनगुरोःसमीपेस्थेयंननेयंसततोऽन्यदेशे ॥ विशिष्यमा
र्गश्रमकर्शितस्यनिद्राभिभूत्याकिमुचिंतनीयं ॥ ३ ॥ द्विधाहिसंन्यासउदीरितोयंविबुद्धतत्त्वस्यचतद्बुभुत्सोः ॥
तत्त्वंपदार्थैक्यउदीरितोयंयत्नात्समर्थःपरिशोधनीयः ॥ ४ ॥ संभाव्यतेक्वचजलंक्वचनास्तिपाथःशय्यास्थ
लंक्वचिदिहास्तिनचक्वचास्ते ॥ शय्यास्थलीजलनिरीक्षणसक्तचेताःपांथोनशर्मलभतेकलुषीकृतात्मा ॥ ५ ॥

पदादिचिंतनीयंनसंभवति ॥ ३ ॥ अयंसंन्यासश्चद्विधा विद्वत्संन्यासोविविदिषासंन्यासश्चेतिद्विप्रकारकउक्तस्तत्रविबुद्धतत्त्वस्यविक्षेपनि
वृत्त्याजीवन्मुक्तिसुखार्थआद्यस्तत्त्वबुभुत्सोस्तत्त्वंपदैक्येतदर्थोयंभवदादिभिराश्रितोद्वितीयउक्तः तस्मात्तदर्थंत्वमर्थःप्रयत्नाच्छोधनीयः न
तुतदपघातकंतीर्थाटनादिकर्त्तव्यमितिभावः ॥ ४ ॥ तीर्थयात्रायास्तदभिघातकंस्फुटयन्नाह संभाव्यतइति पाथोजलं इहमार्गे व० ॥ ५ ॥

किंच यदिचेज्ज्वरातिसारादिरोगजालंबाधेततर्हिकोऽप्युपायोनास्ति नपारयेतनैवशक्नुयात् ॥ उ० ॥ ६ ॥ नचक्कचेतिवामध्यमणिन्यायेनो
भयत्रसंबंधनीयं ॥ ७ ॥ एवमुक्तःपद्मपादउवाच यद्यपिगुरुवचसउत्तरंनास्तितथापीहोत्तरंवक्ष्ये एवंप्रतिज्ञांविधाययत्सक्षेत्रवासइत्याद्यु
क्तंतत्राह सत्यमिति गुरुसमीपवासःश्रेयानितिभगवान्यदाहतत्सत्यं तथापिआद्यायेसंयमिनस्तेषामनेकान्देशानवीक्ष्यमेहृदयमव्याकुलं
नभवति हेसंयमिनांप्रथमेतिवा व० ॥ ८ ॥ संभाव्यतइत्यादियदुक्तंतत्राप्याह सर्वत्रेति नविद्यतेसुव्यवस्थायस्यसयद्यप्येवंतथाप्यधुनासु

ज्वरातिसारादिचरोगजालंबाधेतचेत्तर्हिनकोप्युपायः ॥ स्थातुंचगंतुंचनपारयेततदासहायोऽपिविमुंचतीमं
॥ ६ ॥ स्नानंप्रभातेनचदेवतार्चनंक्कचोक्तशौचंक्कचवासमाधयः ॥ क्वचाशनंकुत्रचमित्रसंगतिःपांथोनशाकं
लभतेक्षुधातुरः ॥ ७ ॥ नास्त्युत्तरंगुरुगिरस्तदपीहवक्ष्येसत्यंयदाहभगवान्गुरुपार्श्ववासः ॥ श्रेयानितिप्रथ
मसंयमिनामनेकान्देशानवीक्ष्यहृदयंननिराकुलंमे ॥ ८ ॥ सर्वत्रनक्कापिजलंसमस्तिपश्चात्पुरस्तादथवाविदि
क्षु ॥ मार्गोहिविद्येतनसुव्यवस्थःसुखेनपुण्यंक्कनुलभ्यतेऽधुना ॥ ९ ॥ जन्मांतरार्जितमघंफलदानहेतोर्व्याध्या
त्मनाजनिमुपैतिननोविवादः ॥ साधारणादिहचवापरदेशकेवाकर्मत्वभुक्तमनुवर्ततएवजंतुं ॥ १० ॥ इह
तंवापरतःस्थितंवाकालोनमुंचेत्समयागतश्चेत् ॥ तद्देशगत्याम्रुतदेवदत्तइत्यादिकंमोहकृतंजनानां ॥ १ कमपिव

खेनपुण्यंक्कापिनलभ्यतेऽतस्तदर्थंदुःखमपिसोढव्यमित्यर्थः उ० ॥ ९ ॥ यदपिज्वरातिसारादीत्युक्तंतत्राप्याह जन्मांतरार्जितं हात्सर्वस्वहर
र्थरोगात्मनाजन्मोपैतीत्यत्रअस्माकंविवादोनास्ति तथापीहवापरदेशकेवासाधारणाज्जनिमुपैति हियस्मादभुक्तंकर्मजंत सेक्रियमाणे
॥ १० ॥ कालोमृत्युःस्वसमयआगतश्चेदिहस्थितंपरदेशेस्थितंवानैवमुंचेत् यत्तुतद्देशगमनेनदेवदत्तोमृतवानित्यादि
ककृतमित्याह तद्देशगत्येति उ० ॥ ११ ॥

यत्तुस्नानमित्याद्युक्तंतत्राह मनुपराशरादयोमुनिवराःकिलधर्मशास्त्रेदेशाद्यवेक्ष्यातिप्रसिद्धंधर्मादिसंकुचितमाहुस्त[illegible]मालयंपैशून्यस्यपरदो तथात्मानंद्रव्यंद्रव्यप्रयोजनं उपपत्तिमवस्थांचज्ञात्वाशौचंसमारभेदित्याद्या तथाच देशाद्यवेक्ष्यतेषांसरणिंगतानाम[illegible]विशेषाणामिति मनिमित्तमघंनप्रभवेत् व० ॥१२॥ यत्तुक्वचाशनंपांथोनशाकंलभतेक्षुधातुरइत्युक्तंतत्राह दैवइति तस्मिन्दैवेप्रतीपेप्रतिकूलेऽ[illegible]धनाशंसा पादनुकलाद्वादैवादेव उ० ॥१३॥ किंच गृहंपरित्यज्यविदेशगस्तीर्थदृश्वानापुमान्सुखंयथास्यात्तथासमागच्छगृहेस्थितस्तदाग[illegible]कःपद्मपा
[illegible]

मन्वादयोमुनिवराःखलुधर्मशास्त्रेधर्मादिसंकुचितमाहुरतिप्रवृद्धं ॥ देशाद्यवेक्ष्यनतुतत्सरणिंगतानांशौचा
द्यतिक्रमकृतंप्रभवेदघंनः ॥ १२ ॥ दैवेऽनुकूलेविपिनंगतोवासमाप्नुयाद्वांछितमन्नमेषः ॥ हीयेतनश्येद
पिवापुरस्थंतस्मिन्प्रतीपेततएवसर्वं ॥ १३ ॥ गृहंपरित्यज्यविदेशगोनासुखंसमागच्छतितीर्थदृश्वा ॥ गृहं
गतोयातिमृतिंपुरस्तात्तदागमादत्रचर्किंनिमित्तं ॥ १४ ॥ देशेकालेऽवस्थितंतद्विमुक्तंब्रह्मानंदंपश्यतांतत्र
तत्र ॥ चित्तैकाग्र्येविद्यमानेसमाधिःसर्वत्रासौदुर्लभोनैवमन्ये ॥ १५ ॥ सत्तीर्थसेवामनसःप्रसादिर्नादेश
स्यवीक्षामनसःकुतूहलं ॥ क्षिणोत्यनर्थान्सुजनेनसंगमस्तस्मान्नकस्मैभ्रमणंविरोचते ॥ १६ ॥

मरणंयातीत्यत्रचर्चाकिंनिमित्तंतस्यपरदेशगमनादेरभावात् उप० ॥ १४ ॥ यत्तुकिमुचिंतनीयंक्वचवासमाधयइत्युक्तंतत्राह देशइति वस्तु तस्ताभ्यांदेशकालाभ्यांविमुक्तंब्रह्मानंदंपश्यतांतत्रतत्रदेशेकालेचित्तैकाग्र्येविद्यमानेसतिसर्वत्रासौसमाधिर्दुर्लभोनेतिमन्ये शा० ॥ १५ ॥ किंचसत्तीर्थसेवामनसोविशोधिनीदेशस्यापूर्वस्यदर्शनं मनसःकुतूहलं सुजनेनसंगोऽनर्थान्नाशयति तस्मादेवंविधंभ्रमणंकस्मैविशेषेणन रोचते उ० ॥ १६ ॥

यदपिकुत्रचमित्रसंगतिरित्युक्तंतत्राप्याह विदेशेसम्यग्गतिमटमानःकुर्वाणोऽपिविद्वान्विदुषाभिसंगतिंलभेत् बुधानांबुधएवखलुमित्रं कथितं यतोखलेनमैत्रीचिरायनतिष्ठति वंश० ॥ १७ ॥ यत्तुगुरोःसमीपेस्थेयमित्याद्युक्तंतत्राह गुरोःसमीपेवासोऽयंकथितोविदेशगो यदिहृदयेनगुरुंधारयेत् समीपगोप्येषसमीपेनस्थितोयदिभक्तिहीनोहृदितंनधारयेत् ॥ १८ ॥ सुजनसमागमोऽपिसुजनस्यैवफलतीत्याह सुजनःसुजनेनसंगतः शनैस्तत्संगेनबुद्धिंवर्धयति परिपुष्टमतिर्विवेकवान्सन्हेयंगुणंदुःखादिरजआदिवाविमुंचति वि० ॥ १९ ॥ एवमुक्तो

अटाट्यमानोपिविदेशसंगतिंलभेतविद्वान्विदुषाभिसंगतिं ॥ बुधोबुधानांखलुमित्रमीरितंखलेनमैत्रीनचिरा
यतिष्ठति ॥ १७ ॥ समीपवासोयमुदीरितोगुरोर्विदेशगोयद्धृदयेनधारयेत् ॥ समीपगोप्येपनसंस्थितोंतिकेन
भक्तिहीनोयदिधारयेद्धृदि ॥ १८ ॥ सुजनःसुजनेनसंगतःपरिपुष्णातिमतिंशनैःशनैः ॥ परिपुष्टमतिर्विवेकवा
न्छनकैर्हेयगुणंविमुंचति ॥ १९ ॥ यद्याग्रहोऽस्तितवतीर्थनिषेवणायांविघ्नोमयात्रनखलुक्रियतेपुमर्थे ॥ चित्त
स्थिरत्वगतयेविहितोनिषेधोमाभूद्विशेषगमनंत्वतिदुःखहेतुः ॥ २० ॥ नैकोमार्गोंबहुजनपदक्षेत्रतीर्थानियातां
श्चौराध्वानंपरिहरसुखंत्वन्यमार्गेणयाहि ॥ विप्राग्र्याणांवसतिविततिर्यत्रवस्तव्यमीषन्नोचेत्सार्धपरिचितज
नैःशीघ्रमुद्दिष्टदेशं ॥ २१ ॥

एकमपिव

गुरुरुवाच यदीति अत्रतीर्थसेवारूपेपुरुषार्थेचित्तस्थैर्याऽवगतयेमयानिषेधोविहितएवमनुज्ञाप्यशिक्षणंकरोति अतिदुःखहेतुःसर्वस्वहर मनंमाभूत् व० ॥ २० ॥ किंचयतोबहुजनपदक्षेत्रतीर्थानिगच्छतोमेकोमार्गोनभवत्यतश्चौराध्वानंपरित्यजसुखंयथास्यात्तथासेक्रियमाणे गच्छ किंचविप्राणांवसतिविततिर्निकेतनविपुलायत्रतत्रवस्तव्यं तत्रापीषन्नतुबहुकालंविप्राणांवसतिविततिर्नास्तिचेत् एंदेशंशीघ्रंयाहि मंदा० ॥ २१ ॥

किंचसद्भिःसंगोविधेयः हियस्मात्सत्संगःसज्जनानांसुखनिचयंजनयति कुतइत्यतआह यतस्तैःप्रशांतैःश्राव्यमाण मालयंपैशून्यस्यपरदो
यक्लेशंबिभिदुस्ताविशिनष्टि घटितोबहुरसोयासु सततंयद्भयंसंसृतिलक्षणंतद्भिदंतीतितथा सततंभयंभिदंतीतिवा तथ. गविशेषाणामिति
विश्रामदक्षाःपुनश्चमनःश्रोत्राभिरामाःपरिमार्जितातृट्वांछापिपासाचयाभिः क्षोभितःक्षुल्लक्षणःकलंकोयाभिस्ताः स्र० ...दहाधनाशंसा
कःपद्मपा

सद्भिःसंगोविधेयःसहिसुखनिचयंसूयतेसज्जनानामध्यात्म्यैक्येकथास्ताघटितबहुरसाःश्राव्यमाणाःप्रशां
तैः ॥ कायक्लेशंबिभिदुःसततभयभिदःश्रांतविश्रांतदक्षाःस्वांतश्रोत्राभिरामाःपरिक्षपिततृपःक्षोभितक्षु
ल्कलंकाः॥२२॥सत्संगोयंबहुगुणयुतोथैकदोषेणदुष्टोयत्स्वांतेयंतपतिचपरंसूयतेदुःखजालं॥खल्वासंगो
वसतिसमयेशर्मदःपूर्वकालेप्रायोलोकेसततविमलंनास्तिनिर्दोषमेकं ॥ २३ ॥ मार्गेयास्यन्नबहुदिवसा
न्पाथसःसंग्रहीस्यात्तस्माद्दोषोजिगमिषुपदप्राप्तिविघ्नस्ततःस्यात् ॥ प्राप्योद्दिष्टंवसनिरसनंतत्रकार्यस्य
सिद्धेर्मूलाद्भ्रंशोऽभिलपितपदप्राप्त्यभावोऽन्यथाहि ॥ २४ ॥

स्यांतिःऽयंसंगस्तपतिसंतापयति चहेतौ यतोदुःखजालंप्रसूयते यतोवियोगात्पूर्वकालेवासससमयेसंगःसुखदःप्रसिद्धस्तथाचलोकएकमपिव
स्तुसततविमलंनिर्दोषंप्रायोनास्ति मं० ॥ २३ ॥ किंच बहुदिवसान् मार्गेयास्यन्जलमात्रस्यापिसंग्रहीनस्याद्यतस्तस्मात्संग्रहात्सर्वस्वहर
णरूपोदोषःस्यात्ततस्तस्माद्दोषाद्गंतुमिच्छोरभिलषितपदप्राप्तिविघ्नःस्यात् किंचोद्दिष्टंदेशंप्राप्यतत्रवसवासंकुरु अन्यथामध्येवासेक्रियमाणे
कार्यस्यनिरसनंबाधःसिद्धेर्मूलाद्भ्रंशोऽभिलषितपदप्राप्त्यभावश्चस्यात् ॥ २४ ॥

किंच मार्गेमाययासाधुवपुषाबहुगुणैराछादितस्वस्वरूपाद्दुर्विधाःखलाश्चौराःसहैववसेयुः तेप्रयत्नात्सम्यक्परीक्ष्यायतस्तेदुष्टादेवान्वस्त्रंपु
स्तकंवानेतुकामाः अतोअपरिचितनरेषुप्रकर्षेणहेयोविश्वासःकदापिनकर्त्तव्यः ॥ २५ ॥ किंच मार्गस्यमध्येततोबहिर्योजनाभ्यंतरेवाभिक्ष
वश्चतिष्ठेयुः तर्हितेऽभिगम्यायतःपूज्याःपूजायोग्याःपूजनीयायतस्तेषांव्यतिक्रांतिरुग्रायतःश्रेयस्कार्यंनिष्फलीकर्त्तुंसमर्थाः शालिनी ॥

मार्गेचोरानिकृतिवपुषःसंवसेयुःसहैवच्छन्नात्मानोबहुविधगुणैःसंपरीक्ष्याःप्रयत्नात् ॥ देवान्वस्त्रंलिखितम
थवादुर्विधानेतुकामाविश्वासोतोपरिचितनृषुप्रोज्झनीयोनकार्यः ॥ २५ ॥ मध्येमार्गयोजनाभ्यंतरेवातिष्ठे
युश्चेद्भिक्षवस्तेभिगम्याः ॥ पूज्याःपूज्यास्तद्यतिक्रांतिरुग्राश्रेयस्कार्यंनिष्फलीकर्तुमीशाः ॥ २६ ॥ यदापदपदं
सदायतिवरस्थितंवस्तुतन्मतंभजमितंपचान्मनसिमाकृथाःप्राकृतान् ॥ कषायकलुषाशयक्षतिविनिर्वृतः
सन्मतःसुखीचरसुखेचिरात्स्फुरतिसंततानंदता ॥ २७ ॥ इत्थंगुरोर्मुखगुहोदितवाक्सुधांतामापीयहृष्टहृ
दयःसमुनिःप्रतस्थे ॥ प्रस्थाप्यतंगुरुवरोथसुरेश्वराद्यैःकालंकियंतमनयत्सहऋश्यशृंगकुध्रे ॥ २८ ॥

॥२६॥ उपदेशसारमाह हेयतिवर आपदामपदंसर्वानर्थशून्यंवस्तुयस्मिन्स्थितंतन्मतंसदाभज मितंपचान्कदर्यानन्यापरान्मनसि[illegible]त्तइत्याह
पुनश्चकषायेणकलुषस्याशयस्यक्षत्याविशेषेणनिष्पन्नंसन्मतंयस्यतथाभूतःसुखीचर यतःसुखेऽचिरात्संततानंदतास्फुरति [illegible]क्षादिप्रमाणातीतं त
इत्थंगुरोर्मुखलक्षणायागुहायाउदितांवाक्सुधांतामापीय हृष्टहृदयःसमुनिःपद्मपादःप्रतस्थे तंप्रस्थाप्यगुरुवरोथानंत[illegible]
यंतंकालंऋष्यशृंगाख्येभूधरेऽनयत् व० ॥ २८ ॥

तदात्मयोगशक्तेरनुभावेनमातुर्वृत्तांतमधिगम्याश्रवेभ्योवचनस्थितेभ्योयतिभ्योविनिवेद्य तंवृत्तांतंविज्ञाप्यचावलंब्यालयंपैशून्यस्यपरदो गौयेनासौश्रीशंकरोचिरान्मातुःसमीपमाससाद उपें० ॥ २९ ॥ निदाघेनग्रीष्मसंतापेनार्तःसंतप्तः आ० ॥ ३० ॥ हेंऽबा विशेषाणामिति शोकंत्यज उ० ॥ ३१ ॥ आमयरहितंपुत्रंचिरात्दृष्ट्वा इं० ॥ ३२ ॥ आनुषंगिकंकृत्यमप्याहेतइति ननुनेदंसतांवृत्तमि नाद्दृढाधनाशंसा क्तःपद्मपा

अधिगम्यतदात्मयोगशक्तेरनुभावेननिवेद्यचाश्रवेभ्यः॥अवलंबिततारकापथोसावचिरादंतिकमाससप
मातुः॥२९॥ तत्रातुरांमातरमैक्षतासौननामतस्याश्चरणौकृतात्मा॥ साचैनमुद्वीक्ष्यशरीरतापंजहौनिदाघ
र्तइवांबुदेन ॥ ३० ॥ असावसंगोऽपितदार्द्रचेतास्तामाहमोहांधतमोपहर्ता ॥ अंबायमस्म्यत्रशुचंजहीहि
ब्रवीहिकिंतेकरवाणिकृत्यं ॥ ३१ ॥ दृष्ट्वाचिरात्पुत्रमनामयंसाहृष्टांतरात्मानिजगादमंदं ॥ अस्यांदशायां
कुशलीमयात्वंदिष्ट्यासिदृष्टःकिमतोऽस्तिकृत्यं॥ ३२ ॥ इतःपरंपुत्रकगात्रमेतद्वोढुंनशक्नोमिजरातिशीर्णं॥
संस्कृत्यशास्त्रोदितवर्त्मनात्वंसद्वृत्तमांप्रापयपुण्यलोकान् ॥ ३३ ॥ सुतानुगांसूक्तिमिमांजनन्याःश्रुत्वाथ
तस्यैसुखरूपमेकं ॥ मायामयाशेषविशेषशून्यंमानातिगंस्वप्रभमप्रमेयं ॥ ३४ ॥ उपादिशद्ब्रह्मपरंसना
तनंनयत्रहस्तांघ्रिविभागकल्पना॥ अंतर्बहिःसन्निहितंयथांबरंनिरामयंजन्मतदादिवर्जितं ॥३५॥

तवातितेजस्वित्वादेतावतासद्वृत्तताभंगोनास्तीत्याशयः उ० ॥ ३३ ॥ एवमुक्तःश्रीशंकरोंतर्भूतसर्वलोकसुखंब्रह्मानंदंप्रापयितुंप्रवृत्तइत्याह सुतविषयांजनन्याःसूक्तिंश्रुत्वाऽनंतरंतस्यैसुखरूपमेकंपरंब्रह्मोपादिशदितिपरेणान्वयः तद्विशिनष्टि मायेति अतएवप्रत्यक्षादिप्रमाणातीतं त र्हिकथंभातीतिचेत्तत्राह स्वप्रभंस्वप्रकाशं अतएवाप्रमेयंफलव्याप्यभावात् ॥ ३४ ॥ ३५ ॥

एवमुपदिष्टाजनन्युवाच हेसौम्यनिर्गुणेमेचित्तंनरमते अतोरम्यंसगुणंतुदेवंत्वंवद कुतोनरमतेइतिचेत्तत्राह यदेकंस्थूलत्वादिनिर्मुक्तंतत्त्वमात्रं तद्बुद्धिंनारोहति यद्यस्मादितिवा॥ ३६॥ एवंमातुर्वचनंनिशम्यदयालुर्मुनिःश्रीशंकराचार्योऽष्टमूर्तिमहादेवं भुजंगप्रयातंभवेद्येश्चतुर्भिरित्युक्तल क्षणैर्भुजंगप्रयाताख्यैःपद्यैर्भक्त्यातुष्टाव तथाहि अनाद्यंतमाद्यंपरंतत्त्वमर्थंचिदाकारमेकंतुरीयंत्वमेयं हरिब्रह्ममृग्यंपरब्रह्मरूपंमनोवागतीतं महःशैवमीडे १ स्वशक्त्यादिशक्त्यंतसिंहासनस्थंमनोहारिसर्वांगरत्नादिभूषं जटाचंद्रगंगास्थिसंपर्कमौलिपराशक्तिमित्रंनमःपंचवक्त्रं २ शिवेशानतत्पूरुषाघोरवामादिभिर्ब्रह्मभिर्हन्मुखैःषड्भिरंगैः अनौपम्यषट्त्रिंशतंतत्त्वविद्यामतीतंपरंत्वांकथंवेत्तिकोवा ३ प्रवालप्रवाह प्रभाशोणमर्धंमरुत्वन्मणिश्रीमहःश्याममर्धं गुरुस्फूर्तिमेकंवपुश्चैकमंतःस्मरामिस्मरापत्तिसंपत्तिहेतुं ४ स्वसेवासमायातदेवासुरेंद्रानमन्मौलि

सौम्यागुणेमेरमतेनचित्तंरम्यंवदत्वंसगुणंतुदेवं॥ नबुद्धिमारोहतितत्त्वमात्रं
यदेकमस्थूलमनण्वगोत्रं ॥३६॥ निशम्यमातुर्वचनंदयालुस्तुष्टावभक्त्यामु
निरष्टमूर्त्तिं॥ वृत्तैर्भुजंगोपपदैःप्रसन्नःप्रस्थापयामाससचस्वदूतान् ॥३७॥

मंदारमालाभिषिक्तं नमस्यामिशंभोपदांभोरुहंतेभवांभोधिपोतंभवानीविभाव्यं ५ जगन्नाथमन्नाथगौरीशनाथप्रपन्नानुकंपिन्वि त्तिहारिन् महःस्तोममूर्तेसमस्तैकबंधोनमस्तेनमस्तेपुनस्तेनमोऽस्तु ॥ ६ ॥ महादेवदेवेशदेवादिदेवस्मरारेपुरारेयमारेहरेति ब्रुवाणःस् मिभक्त्याभवंततत्तोमेदयाशीलदेवप्रसीद ७ विरूपाक्षविश्वेशविश्वाधिकेशत्रयीमूलशंभोशिवत्र्यंबकत्वं प्रसीदस्मरत्राहि क्षमस्वामुहीनिक्षपाहिक्षिपामः ८ त्वदन्यःशरण्यःप्रपन्नस्यनेतिप्रसीदस्मरन्नोवहन्यास्तुदैन्यं नचेत्तेभवद्भक्तवात्सल्यहा पिसुखाय दयांसन्निधेहि ९ अयंदानकालस्त्वहंदानपात्रंभवान्नाथदातात्वदन्यंनयाचे भवद्भक्तिमेवस्थिरांदेहिमह्यंकृपाशील स्यशांतस्यपीडनं स्मात् १० पशुंवेत्सिचेन्मांत्वमेवाधिरूढःकलंकीतिवामूर्ध्निधत्सेत्वमेव द्विजिह्वःपुनःसोऽपितेकंठभूषात्वदंगीकृताः

नशक्नोमिकर्त्तुंपरद्रोहलेशंकथंप्रीयसेत्वंनजानेगिरीश तथाहिप्रसन्नोसिकस्यापिकांतासुतद्रोहिणोवापितृद्रोहिणोवा मालयंपैशून्यस्यपरदो
र्चायथावद्विधातुंभजन्नप्यजानन्महेशावलंबे त्वसंतंसुतंत्रातुमयेमृकंडोर्यमप्राणनिर्वापणंत्वत्पदाब्जं १३ अकंठेकलं पाविशेषाणामिति
णौकपालादभालेनलाक्षात् असौलौशशांकादवामेकलत्रादहंदेवमन्यंनमन्येनमन्ये १४ इतिसचमहादेवःस्तुत्याप्रसन्नं ... धनारांसा
स ॥ ३७ ॥ शूलपिनाकहस्तांस्तान्शिवदूतान्दृष्ट्वाऽदृष्टाहंनैवानुगच्छेयमितिब्रुवंत्यांतस्यांजनन्यांसत्यांशिवदूताननुनयेनवि... कृःपद्मपा

विलोक्यतान्शूलपिनाकहस्तान्नैवानुगच्छेयमितिब्रुवंत्यां ॥ तस्यांविसृज्यानुनयेनशैवानस्तौदथोमाध
वमादरेण ॥ ३८ ॥ भुजगाधिपभोगतल्पभाजंकमलांकस्थलकल्पितांघ्रिपद्मं ॥ अभिवीजितमादरेण
नीलावसुधाभ्यांचलमानचामराभ्यां ॥ ३९ ॥ विहितांजलिनाविनतानंदकृताग्रतोरथेन ॥
धृतमूर्तिभिरस्त्रदेवताभिःपरितःपंचभिरंचितोपकंठं ॥ ४० ॥ महनीयतमालकोमलांगंमुकुटीरत्नचयंमहार्ह
यंतं ॥ शिशिरेतरभानुशीलिताग्रंहरिनीलोपलभूधरंहसंतं ॥ ४१ ॥

पतिंस्तुतवान् ॥३८॥ माधवंविशिनष्टि भुजगाधिपस्यशेषस्यभोगात्मकंदेहात्मकतल्पंशय्यांभजतीतितथातंकमलायालक्ष्याअंकस्थलउत्संग
स्थलेकल्पितेस्थापितेचरणकमलेयेनतं नीलावसुधाख्याभ्यांस्वभार्याभ्यांचलमानाभ्यांचामराभ्यांवीजितं वसंतमालिका ॥३९॥ विहितांज
लिनाविनतानंदकृतागरुडेनरथेनायतोनिषेव्यमाणं धृतमूर्तिभिःपंचभिःशंखचक्रगदाधनुःखड्गाख्यास्त्रदेवताभिःपरितोंचितोपकंठंस्फुरत्समी
पं ॥ ४० ॥ पूजनीयंतमालवत्कोमलमंगंयस्यकुमुटीकृतंरत्नसमुदायंमहार्हयंतंअतएवशिशिरेतरभानुरुष्णगुःसूर्यस्तेनशीलितायंशोभितायंइं
द्रनीलमणिभूधरंहसंतं ॥ ४१ ॥

तत्तादृशंनिजसुतोदितंकमलनयनंमाधवंचित्तेदधार स्मृतिकालउपागतेचित्तेनतंहृदिभावयंती साऽबलायोगिवद्देहंतत्याज व॰ ॥४२॥ विचि
त्रैःकंपमानैर्ध्वजैराढ्यं उ॰ ॥४३॥ विराजमानंविमानमारोप्यसातैर्बहुमानपूर्वमानीता ॥ ४४ ॥ अर्चिरग्निरहर्दिनंवलक्षपक्षःशुक्लपक्षःषडुद
ङ्मासाउत्तरायणमासाःसमासंवत्सरः इयंसतीअर्चिराद्यभिमानिदेवताःवायुसूर्यचंद्रविद्युद्वरुणादिलोकांश्चक्रमशोऽतीत्यपरंपदंवैकुंठंप्रपे

तत्तादृशंनिजसुतोदितमंबुजाक्षंचित्तेदधारस्मृतिकालउपागतेऽपि ॥ चित्तेनकंजनयनंहृदिभावयंतीतत्या
जदेहमबलाकिलयोगिवत्सा ॥ ४२ ॥ ततःशरच्चंद्रमरीचिरोचिर्विचित्रपारिप्लवकेतनाढ्यं ॥ विमानमा
दायमनोज्ञरूपंप्रादुर्बभूवुःकिलविष्णुदूताः ॥ ४३ ॥ वैमानिकांस्तान्नयनाभिरामानवेक्ष्यतुष्टाप्रशशंसपु
त्रं ॥ विमानमारोप्यविराजमानमनायितैःसाबहुमानपूर्वं ॥ ४४ ॥ इयमर्चिरहर्वलक्षपक्षान्षडुदङ्मास
समानिलार्कचंद्रान् ॥ चपलावरुणेंद्रधातृलोकान्क्रमशोतीत्यपरंपदंप्रपेदे ॥४५॥ स्वयमेवचिकीर्षुरेषमा
तुश्चरमंकर्मसमाजुहावबंधून् ॥ किमिहास्तियतेस्तवाधिकारःकितवेत्येनममीनिनिंदुरुच्चैः ॥४६॥ अनलंबहु
धार्थितापितस्मैवतनादत्तचबंधुतातदीया ॥ अथकोपपरीतांतरोसावखिलांस्तानशपच्चनिर्ममेंद्रः ॥४७

दे वसंतमाला ॥ ४५ ॥ मातुरंत्यंदाहादिकर्मस्वयमेवकर्तुमिच्छुः बंधून्समाहूतवान् हेयतेकितववंचकास्मिन्कर्मणितवकुतस्त्यापिसुखाय
इत्येवममीबंधवउच्चैर्निनिंदुः ॥ ४६ ॥ नकेवलंनिंदामेवकृतवंतोऽपितुबहुधाप्रार्थितापितदीयाबंधुता बतेतिखेदेआश्चर्येवास्यशांतस्यपीडनं
थानंतरंकोपव्याप्तांतःकरणोसौनिर्ममेंद्रःश्रीशंकरस्तान्सर्वान्बंधूनशपत् ॥ ४७ ॥

गृहसमीपेतुशुष्कवंतिकाष्ठानिसंचित्यधृतंजलपात्रंयेनसमातुर्दक्षिणेबाहौवह्निममंथ तेनचतांमातरंसंयतात्मादददाह ऽमालयंपैशून्यस्यपरदो
पदित्युक्तंविवृणोति यद्यस्माद्याचितावह्निमस्मैनाद्युस्तस्मात्सरोषस्तान्स्वीयजनान्शशाप इतःपरंतेद्विजावेदवहिःकृतापाविशेषाणामिति
चैषांगृहेनभवेत् उपं० ॥ ४९ ॥ वोयुष्माकंगृहसमीपेचाद्यप्रभृतिश्मशानमस्तु इत्येवंतान्शशाप ग्रंथकृदाहाद्यापिनादृढाधनारांसा
पक्तःपद्मपा

संचित्यकाष्ठानिसुशुष्कवंतिगृहोपकंठेधृततोयपात्रः ॥ सदक्षिणेदोष्णिममंथवह्निंददाहतांतेनचसंयत
त्मा ॥ ४८ ॥ नयाचितावह्निमदुर्यदस्मैशशापतान्स्वीयजनान्सरोषः ॥ इतःपरंवेदवहिःकृतास्तेद्विजायती
नांनभवेच्चभिक्षा ॥ ४९ ॥ गृहोपकंठेषुचवःश्मशानमद्यप्रभृत्यस्त्वितितांश्चशशाप ॥ अद्यापितद्देशभवा
नवेदमधीयतेनोयमिनांचभिक्षा ॥ ५० ॥ तदाप्रभृत्येवगृहोपकंठेष्वासीत्श्मशानंकिलहंततेषां ॥ महत्सुधी
पूर्वकृतापराधोभवेत्पुनःकस्यसुखायलोके ॥ ५१ ॥ शांतःपुमानितिनपीडनमस्यकार्यंशांतोपिपीडनव
शात्क्रुधमुद्वहेत्सः ॥ शीतःसुखोऽपिमथितःकिलचंदनद्रुस्तीव्राद्धुताशजनकोभवतिक्षणेन ॥ ५२ ॥

नंनकुर्वंति यतीनांभिक्षाचनास्ति उ० ॥ ५० ॥ अत्रविस्मयोनकार्योयतोमहत्सुबुद्धिपूर्वंकंकृतोऽपराधोऽपिलोकेपुनःकस्यापिसुखाय
नभवति ॥ ५१ ॥ महत्सुबुद्धिपूर्वमपराधोनकार्यइतिबोधितमथशांतोऽपिनपीडनीयइत्याह शांतःपुमानितिविश्रंभेणास्यशांतस्यपीडनं
नकार्यं इतिक्रुधंक्रोधं तत्रदृष्टांतःशीतइति चंदनद्रुमस्तीव्रस्याद्धुताशस्याग्नेर्जनकः ॥ ५२ ॥

नन्वशास्त्रीयमेतत्कर्मकिमित्याचार्यैरनुष्ठितमित्याशंक्याह यद्यप्यशास्त्रीयतयाविभातितथापितेजस्विनांकर्मनिंद्यंनभवति तदुक्तं धर्म
व्यतिक्रमोदृष्टईश्वराणांचसाहसं तेजीयसांनदोषायवह्नेःसर्वभुजोयथा भार्गवस्यपरशुरामस्यविनिंद्यंकृत्यंसमातृकभ्रातृहननरूपं य
थाचकेचिन्मुनयोरकायपुत्रानददुः भृगुवंश्यस्यकस्यचिन्मुनेरपत्यंप्रार्थिताप्रदानरूपंविनिंद्यंददुरितिवा उ॰ ॥ ५३ ॥ इत्येवंमुनिजनै

यद्यप्यशास्त्रीयतयाविभातितेजस्विनांकर्मतथाप्यनिंद्यं ॥ विनिंद्यकृत्यंकिलभार्गवस्यददुःस्वपुत्रान्कति
चिद्रकाय ॥ ५३ ॥ इतिस्वजननीमसौमुनिजनैरपिप्रार्थितांपुनःपतनवर्जितामतनुसौख्यसंदोहिनीं ॥
यतिक्षितिपतिर्गतिंवितमसंसनीत्वाततस्ततोन्यमतशातनेप्रयततेस्मपृथ्वीतले ॥ ५४ ॥ अथतत्सहाय
जलजांघ्र्युपागमेच्छुरभीप्सितेत्रविललंबएषकः ॥ जलजांघ्रिरप्यथपुरानिजाज्ञयाकृतवानुदीच्यबहुतीर्थ
सेवनं ॥ ५५ ॥ आससादशनकैर्दिशंमुनेर्यस्यजन्मवसुधाघटीस्मृता ॥ साश्रुतिःसकलरोगनाशिनीयोऽ
पिबज्जलधिमेकबिंदुवत् ॥ ५६ ॥ ॥
वो

रपिप्रार्थितांपुनःपतनवर्जितां अनल्पसौख्यस्यसंदोहिनींतमोरहितांगतिंसोऽसौयतिराजःस्वजननींनीत्वा पृथ्वीतलेततस्ततोऽन्
णेप्रयत्नंकृतवान् पृ॰ ॥ ५४ ॥ अथतस्मिन्नन्यमतशातनेसहायस्यपद्मपादस्योपागमनमिच्छुरभिलषितेतस्मिन्नेषश्री
अथजलजांघ्रिरपिनिजाज्ञयापूर्वंप्रथममुदीच्यबहुतीर्थसेवनंकृतवान् मंजुभाषिणी ॥ ५५ ॥ मुनेरगस्त्यस्यदिशंदक्षिणां शाख्यंलक्ष्मीकांतं
यस्य साप्रसिद्धाश्रुतिःश्रवणं सकलरोगनाशिनीयच्छ्रुतिरितिवापाठः यःसमुद्रमेकबिंदुवदपिबत् रथो॰ ॥ ५६ ॥ आदिमाआद्याप्रकृतिः

तस्य दिशि लिंगे सन्निहितं श्रीकालहस्तीश्वरं मुनिरद्राक्षीत्तं विशिनष्टि सुभगेनाहिनाभूषिता तनुर्यस्य अनिशं चांद्रीं व. ग्रामालयं पैशून्यस्य परदो रसेनार्द्रमनो यस्यास्तया पार्वत्या आलिंगितं प्रमोदस्थानमिंद्रप्रमुखैर्देवैर्जयजयेत्याभाष्यमाणं शा० ॥ ५७ ॥ सुवर्ण पापविशेषाणामिति शयें तः स्नात्वा पुनर्गत्वा भवान्या सहितं शिवं प्रणमतिस्म भावपुष्पैरर्चयित्वा मनसा स्तुतिं चकार व० ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ घनाद्दृढाघनाशंसा स्वाधगा मुक्तः पद्मपा

अद्राक्षीत्सुभगाहिभूषिततनुं श्रीकालहस्तीश्वरं लिंगे सन्निहितं दधानमनिशं चांद्रीं कलां मस्तके ॥ पार्वत्यांस
णारसार्द्रमनसाश्लिष्टं प्रमोदास्पदं देवैरिंद्रपुरोगमैर्जयजयेत्याभाष्यमाणं मुनिः ॥ ५७ ॥ स्नात्वा सुवर्णमुखरी
लिलाशयें तर्गत्वा पुनः प्रणमतिस्म शिवं भवान्या ॥ आनर्च भावकुसुमैर्मनसानुनाव स्तुत्वा च तं पुनरयाचत तीर्थ
यात्रां ॥ ५८ ॥ लब्ध्वानुज्ञां तज्ज्ञराट् कालहस्तिक्षेत्रात्कांचीक्षेत्रमागात्पवित्रं ॥ संसाराब्धिं संतितीर्षोः प्रसिद्धं त्व
द्धाः प्रादुर्यद्धि लोकेत्यमुष्मिन् ॥ ५९ ॥ तत्रैकांत्याधीश्वरं विश्वनाथं नत्वागम्यं स्वीयभाग्यातिशीत्या ॥ देवींधा
मांतर्गतामंतकारेर्हार्दं रुद्रस्येव जिज्ञासमानां ॥ ६० ॥ कल्लालेशं द्राक्ततोनातिदूरे लक्ष्मीकांतं संवसंतं पुराणं ॥
कारुण्यार्द्रस्वांतमंतादिशून्यं दृष्ट्वा देवं संतुतोषैकभक्त्या ॥ ६१ ॥ पुंडरीकपुरमाययौ मुनिर्यत्र नृत्यति सदाशिवो
ऽनिशं ॥ वीक्षते प्रकृतिरादिमा त्वदा पार्वतीपरिणतिः शुचिस्मिता ॥ ६२ ॥

प्राप्यं धामांतर्गतामंतकस्यारेः रुद्रस्य हार्दं जिज्ञासमानामिव स्थितां देवीं च नत्वा ॥ ६० ॥ ततो झटिति नातिदूरे संवसंतं कल्लालेशाख्यं लक्ष्मीकांतं देवं दृष्ट्वा एकभक्त्या तुतोषेति परेणान्वयः स्वांतं मनः आद्यंतरहितं आद्यंतादिसर्वविकारशून्यं शालिनी ॥ ६१ ॥ आदिमा आद्या प्रकृतिः पार्वतीरूपेण परिणता नृत्यंतं शिवं सदा वीक्षते रथो० ॥ ६२ ॥

जन्ममृत्युभयभेदकंदर्शनान्नेत्रमानसविनोदकारकंतांडवं दिव्यचक्षुरमलाशयोमुनिजनोऽत्रानिशंवीक्षते जन्ममृत्युभयभेदियद्दर्शनंतस्मा
दितिवा ॥ ६३ ॥ किंचात्रतीर्थमितिपद्मपादादिभिक्षुगणेनपृष्टःकश्चिच्छिवपदांबुजसक्तचित्तोऽब्रवीत् संप्रार्थितोमहादेवोऽत्रगंगांसस्मारा
थस्मरणानंतरंदिव्यसरित्सुतीर्थंसन्निधापितवती व० ॥ ६४ ॥ एतत्तीर्थंशिवाज्ञयाऽभूदितिहेतोरेतत्तीर्थंशिवगंगामितिलोकेप्रवदंति ताना
हामुष्यांगंगायांस्नानाद्विधुतोरुपापाःशनैःशनैस्तांडवमीक्षमाणाः उ० ॥ ६५ ॥ शिवगंगानाम्न्यन्यप्रवृत्तिनिमित्तमाह नाट्यश्रमकर्शित

तांडवंमुनिजनोत्रवीक्षतेदिव्यचक्षुरमलाशयोनिशं ॥ जन्ममृत्युभयभेदिदर्शनान्नेत्रमानसविनोदकारकं
॥ ६३ ॥ किंचात्रतीर्थमितिभिक्षुगणेनकश्चित्पृष्टोऽब्रवीच्छिवपदांबुजसक्तचित्तः ॥ संप्रार्थितःकरुणया
स्मरदत्रगंगांदेवोथसंन्यधितदिव्यसरित्सुतीर्थं ॥ ६४ ॥ शिवाज्ञयाभूदितितीर्थमेतच्छिवस्यगंगांप्रवदंति
लोके ॥ स्नानादमुष्यांविधुतोरुपापाःशनैःशनैस्तांडवमीक्षमाणाः ॥ ६५ ॥ शिवस्यनाट्यश्रमकर्शि
तस्यश्रमापनोदायविचिंतयंती॥ शिवेतिगंगापरिणामगाभूत्ततोऽथचैतत्प्रथितंतदाख्यं ॥ ६६ ॥ नृत्यत्ती
रहतस्खलज्जलगतेःपर्यापतद्बिंदुकंपार्श्वेस्वावसतेर्विनोदवशतोयज्जह्नुकन्यापयः ॥ नृत्यंतन्वतिधूर्जटौलि ख
गलितंप्रेंखज्जटामंडलात्तेनैतच्छिवजान्हवीतिकथयंत्यन्येविपश्चिज्जनाः ॥ ६७ ॥ ६ ॥

स्यशिवस्यश्रमापनोदायविचिंतयंतीशिवपार्वतीगंगेतिपरिणामगाऽभूत् ततोथवाशिवगंगाख्यमेतत्तीर्थंप्रथितं उ० पे० ॥ ६६
न्यापयोधूर्जटौनृत्यतिसतिप्रेंखतश्चलतोजटामंडलाद्गलितंतेनैतत्तीर्थंमन्येविपश्चिज्जनाःशिवजाह्नवीतिकथयंति प्रेंख शस्यतुदुःखमेवेत्याह
नृत्यतातीरेणहतस्यस्खलतोजलस्यगतिर्यस्मिन् स्वस्यावसतेर्निकेतनात्पयोविशिनष्टि पार्श्वेपर्यापततःबिंदुकाबि ॥

तस्मादस्मिन्तीर्थवर्येस्नात्वास्नात्वादेवपादाब्जयुग्मंदृष्ट्वादृष्ट्वामनःशोधयित्वाशोधयित्वाऽसौशुद्धचित्तोमानवइदंता
एतच्छुद्धंपुण्यंवर्णयितुंशिवातिरिक्तोनक्षमइत्याशयेनाह शुद्धमिति यःअमुष्यांशंभुघुसरिति निमज्यदाक्षायणीना...लयंपैशून्यस्यपरदो
॥ ६९ ॥ इत्येवंकेनापिकथितःशंकरेयोजितमंतःकरणंयेनसभिक्षुःपद्मपादोमुदितोजगाहेऽवगाहनंकृतवान् ॥ ७० ...पाविशेषाणामिति
...धनारांसा
...ः पद्मपा

स्नायंस्नायंतीर्थवर्येऽत्रनित्यंवीक्षंवीक्षंदेवपादाब्जयुग्मं॥ शोधंशोधंमानसंमानवोसौवीक्षेतेदंतांडवंशु...
ताः॥६८॥शुद्धंमहद्वर्णयितुंक्षमेतपुण्यंपुरारिःस्वयमेवतस्य॥निमज्यशंभुघुसरित्यमुष्यांदाक्षायणीनाथमुरी...
क्षतेयः ॥ ६९ ॥ इतीरितःशंकरयोजितात्माकेनापिभिक्षुर्मुदितोजगाहे ॥ तीर्थंतदाप्लुत्यननामशंभोरंघ्रिं
जितात्माभुवनस्यगोप्तुः॥ ७० ॥रामसेतुगमनायसंदधेमानसंमुनिरनुत्तमःपुनः ॥ वर्त्मनिप्रयतमानसो
व्रजन्संददर्शसरितंकवेरजां ॥ ७१ ॥ यत्पवित्रपुलिनस्थलंपयःसिंधुवासरसिकायविष्णवे ॥ अभ्यरोचत
हिरण्यवाससेपद्मनाभमुखनामशालिने ॥ ७२ ॥ सत्यपर्वतसुतातिनिर्मलांभोभिषिक्तभगवत्पदांबुजे॥
आकलय्यबहुशिष्यसंवृतःप्रास्थिताभिरुचितस्थलायसः॥ ७३ ॥

द्मपादोरामसेतुगमनायमनोदधे प्रयतंमनोयेनसपथिगच्छन्कवेरजांकावेरींनदींददर्श रथो० ॥ ७१ ॥ यस्याःपवित्रपुलिनंस्थलंचक्षीर
समुद्रवासरसिकायापिव्यापकायापिहिरण्यवाससेपद्मनाभादिनाम्नाशोभमानायाभ्यरोचत ॥ ७२ ॥ सत्यपर्वतसुतायाअतिनिर्मलेनांभ
साभिषिक्तेभगवत्पदांबुजेआकलय्यध्यात्वा बहुशिष्यसंवृतःसअभिरुचितस्थलायप्रास्थितप्रस्थानंकृतवान् रथो० ॥ ७३ ॥

शिष्यैःसहितं शालि० ॥ ७४ ॥ उ० ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ अथानंतरंतंदृष्ट्वाप्रमोदीज्ञातिजनऊचे यतश्चिरकालात्त्वमक्षिमार्गंप्राप्तोऽस्यतोज नतातिस्नेहात्त्वांदिदृक्षते तथापित्वंवीक्षणायनशक्नोषि तथाचस्नेहबाधातवनास्तीत्यर्थः ॥ ७७ ॥ किंचसर्वबाधाविनिर्मुक्तत्वात्कृतार्थ

गच्छन्गच्छन्मार्गमध्येऽभियातंगेहंभिक्षुर्मातुलस्याजगाम ॥ दृष्ट्वाशिष्यैस्तंचिरेणाभियातंमोदंप्रापन्मातु
लःशास्त्रवेदी ॥ ७४ ॥ शुश्रावतंबंधुजनःसशिष्यंस्वमातुलागारमुपेयिवांसं ॥ आगत्यदृष्ट्वाचिरमागतंतंज
हर्षहर्षातिशयेनसाश्रुः ॥ ७५ ॥ रुरोदकश्चिन्मुमुदेत्रकश्चिज्जहासपूर्वाचरितंबभाषे ॥ कश्चित्प्रमोदातिशये
नकिंचिद्वचस्खलद्धीःप्रणनामकश्चित् ॥ ७६ ॥ ऊचेथतंज्ञातिजनःप्रमोदीदृष्ट्वाचिरायाक्षिपथंगतोभूः ॥ दि
दृक्षतेत्वांजनतातिहार्दात्तथापिशक्नोषिनवीक्षणाय ॥ ७७ ॥ पुत्राःसमित्राननबंधुवर्गोनराजबाधानच
चोरभीतिः ॥ कृतार्थतामूलपदंयतित्वंप्रसूनवंतंफलितंमहांतं ॥ ७८ ॥ शाखोपशाखांचितमेववृक्षंबाधं
तआगत्यनतद्विहीनं ॥ यथातथाबाधनिनंदरिद्राबाधंतआगत्यदिनेदिनेस्म ॥ ७९ ॥ कुटुंबरक्षागतमानसैव
नांनायातिनिद्रापिसुखंनजातु ॥ क्वदेवतार्चाक्वचतीर्थयात्राक्ववानिषेवामहतांभवेन्नः ॥ ८० ॥ ६ ॥

तामूलपदंयतित्वमेवेत्याह पुत्राइति तेषामभावेतत्कृताबाधानास्तीत्यर्थः धनिनामेवबाधानतुनिःकिंचनानामितिसत्यंशस्यतुदुःखमेवेत्याह
लितंमहांतंवृक्षमितिपरेणान्वयः ॥ ७८ ॥ शाखोपशाखाभिरंचितंव्याप्तमलंकृतंवा तथातथैव ॥ ७९ ॥ किंच कु ॥
स्माकंसुखंनभवति तथाकदाचिन्निद्रापिनायाति तथाचैवंविधानांनःक्वदेवतार्चादि ॥ ८० ॥

कस्माच्चिद्देशान्नोगृहमागतात्कस्माच्चिद्विप्रादितिवा इंद्र० ॥ ८१ ॥ तीर्थस्यहेतोस्त्वंगृहमागतोऽसि नतुममता न्नामालयंपैशून्यस्यपरदो
हाभावादित्याशयेनसदृष्टांतमाह यथाशकुंताःपक्षिणःपरवर्धितान्वृक्षान्सुखदान्समाश्रयंतेत्यजंत्यपि तथायति- गृपाविशेषाणामिति
हांश्चसुखदान्समाश्रित्यध्रुवमुज्झत्यपिव० ॥ ८२ ॥ तत्रापितत्तद्गृहेयतेर्गमनंभ्रमरवत्पीडाकरंनभवतीत्याह यथेति सु. घनादृढाधनारांसा
मुक्तःपद्मपा
ंस

अश्रौष्मसंन्यासकृतंभवंतंविप्रात्कुतश्चिद्गृहमागतान्नः ॥ कालोत्यगात्तेबहुरघदैवात्तीर्थस्यहेतोर्गृहमाग
त्स्त्वं ॥ ८१ ॥ यथाशकुंताःपरवर्धितान्द्रुमान्समाश्रयंतेसुखदांस्त्यजंत्यपि ॥ परप्रकॢप्तान्मठदेवतागृहान्य
तिःसमाश्रित्यतथोज्झतिध्रुवं ॥ ८२ ॥ यथाहिपुष्पाण्यभिगम्यषट्पदाःसंगृह्यसारंरसमेवभुंजते ॥ तथाय
तिःसारमवाप्नुवन्सुखंगृहाद्गृहादोदनमेवभिक्षते ॥ ८३ ॥ यतेर्विरज्यात्मगतिःकलत्रंदेहंगृहंसंयतमेवसौ
ख्यं ॥ विरक्तिभाजस्तनयाःस्वशिष्याःकिमर्थनीयंयतिनोमहात्मन् ॥ ८४ ॥ मनोरथानांनसमाप्तिरिष्यतेपुनः
पुनःसंतनुतेमनोरथान् ॥ दारानभीप्सुर्यततेदिवानिशंतान्प्राप्यतेभ्यस्तनयानभीप्सति ॥ ८५ ॥ अनाप्नुवन्दुःख
मसौसुतीव्रंप्राप्नोतिचेष्टेनवियुज्यतेपुनः ॥ सर्वात्मनाकामवशस्यदुःखंतस्माद्विरक्तिःपुरुषेणकार्या ॥ ८६ ॥

॥ ८३ ॥ किंचयतेःकिमपिप्रार्थनीयंनास्तीत्याह यतेर्विरज्ययाआत्मावगतिःसैवभार्या हेमहात्मन् ॥ ८४ ॥ कामवशस्यतुदुःखमेवेत्याह
मनोरथानामितिद्वाभ्यां तेभ्योदारेभ्यः ॥ ८५ ॥ दारादीननाप्नुवन्दुःखमेवसुतीव्रंप्राप्नोति पुनरिष्टेनचवियुज्यते ॥ ८६ ॥

विरक्तिश्चभवद्विधानांमहतांसेवयाशुद्धचेतसोभवतीत्याह मनसोविशुद्धिर्विरक्तेर्मूलमाहुः तस्याअपिविशुद्धेर्मूलंमहतांसेवामाहुस्तेनकारणे
नचभवादृशाःपरोपकारायदूरदेशेभूमिमटंति ॥ ८७ ॥ यदृच्छयोपनतंसमीपेप्राप्तंभोग्यंयेभ्यस्ते ॥ ८८ ॥ तीर्थान्यपिलोकसंग्रहार्थंचरंति
नतुस्वशुद्ध्यर्थं यतःशुद्धभावाःयतःशुद्धात्मविद्याक्षपितोरुपापाः तदधिगमउत्तरपूर्वाघयोरश्लेषविनाशौतद्व्यपदेशादितिन्यायात् तथा

विरक्तिमूलंमनसोविशुद्धिंतन्मूलमाहुर्महतांनिषेवां ॥ भवादृशास्तेनचदूरदेशेपरोपकारायरसामटंति ॥
॥ ८७ ॥ अज्ञातगोत्राविदितात्मतत्त्वालोकस्यदृष्ट्याजडवद्विभांतः ॥ चरंतिभूतान्यनुकंपमानाःसंतोयदृच्छो
पनतोपभोग्याः ॥ ८८ ॥ चरंतितीर्थान्यपिसंग्रहीतुंलोकंमहांतोननुशुद्धभावाः ॥ शुद्धात्मभावाक्षपितोरु
पापास्तज्जुष्टमंभोनिगदंतितीर्थं ॥ ८९ ॥ वस्तव्यमत्रकतिचिद्दिवसानिविद्वंस्त्वद्दर्शनंवितनुतेमुदितादिभ
व्यं ॥ एष्यद्वियोगचकिताजनतेयमास्तेदुःखंगतेऽत्रभवितेतिभवत्यसंगे ॥ ९० ॥

दयोभवेत्
शयेनब्रह्मचा
चैवंविधैस्तैर्जुष्टंजलंतीर्थंनिगदंति तेषांतत्रगमनंलोकसंग्रहार्थमेवेत्यर्थः ॥ ८९ ॥ एवंस्तुत्याऽभिमुखीकृत्यप्रार्थय[illegible]प्राप्य शीघ्रंगेहिनो
द्दिवसानिवस्तव्यं यतोभव्यंशुभंयोग्यंवाभवद्दर्शनंमुदितादिवितनुते इयंजनतातुअसंगेभवतित्वयिगतेसत्यत्रदुःखं[illegible]
नाएवभविष्यद्दुःखेनचकिताआस्ते व॰ ॥ ९० ॥

अत्रनिवासंविधायवयंत्वयासंशोध्याइतिबंधवःसाक्रोशमाह्वः क्लेशमलस्यकोशंपात्रमंपिचोत्कटरंहसामतिसाहसानामालयंपैशून्यस्यपरदो
षसूचकतायानिशांतमोकः निशांतंत्रिषुशांतेस्यात्क्लीबंतुभवनौकसोरितिमेदिनी उत्कटमृषाभाषणस्यविशेषेणाश्रयंभाषाविशेषाणामिति
वा हिंसयामांसलंव्याप्तंत्यक्तुंयोग्यं दुर्जनानांसंगमोयत्रतथाभूतंस्फुरद्गृहमाश्रिताः अतएवघनीभूतयाधनतृष्णयाक्रूराः घनादृढाधनाशंसा
येषांइतिभिन्नंवापदं घनधनस्याशंसायेषामितिवासमासः एवंभूतावयं हेयतींदोत्वयाकरुणयाशोध्याइत्यर्थः शा० ॥ ११ ॥एवमुक्तःपद्मपा

कोशंक्लेशमलस्यलास्यगृहमप्युद्रंहसामालयंपैशून्यस्यनिशांतमुत्कटमृषाभाषाविशेषाश्रयं ॥ हिंसामांस
लमाश्रिताघनधनाशंसानृशंसावयंवर्ज्यंदुर्जनसंगमंकरुणयाऽशोध्यायतींदोत्वया ॥ ११ ॥ संयुनक्तिवि
युनक्तिदेहिनंदैवमेवपरमंमनागपि॥ इष्टसंगतिनिवृत्तिकालयोर्निर्विकारहृदयोभवेन्नरः॥ १२ ॥ मध्याह्न
कालेक्षुधितस्तृषार्तःक्वमेन्नदातेतिवदन्नुपैति ॥ यस्तस्यनिर्वापयिताक्षुधार्तेःकस्तस्यपुण्यंवदितुंक्षमेत ॥
॥ १३ ॥ सायंप्रातर्वह्निकार्यंवितन्वन्मज्जंस्तोयेदंडकृष्णाजिनीच॥ नित्यंवर्णीवेदवाक्यान्यधीयन्क्षुध्वाशी
घ्रंगेहिनोगेहमेति॥ १४॥ उच्चैःशास्त्रंभाषमाणोऽपिभिक्षुस्तारंमंत्रंसंजपन्वायतात्मा ॥ मध्येघस्रंजाठराग्नौ
प्रदीप्तेदंडीनित्यंगेहिनोगेहमेति ॥ १५॥

दउवाच परमंब्रह्मादिकंक्षुद्रंस्तंबादिकमपिदेहिनंदैवमेवसंयुनक्तिवियुनक्तिच तस्मादिष्टसंगतिनिवृत्तिकालयोर्नरोनिर्विकारहृदयोभवेत्
॥ १२ ॥ यत्तुप्रसूनवंतंइत्याद्युक्तंतत्राह मध्याह्नकालइति उ० ॥ १३ ॥ किंचाश्रमत्रयोपजीव्यंत्वादपिपुण्यभाग्गृहस्थइत्याशयेनब्रह्मचा
रिणस्तदुपजीवकतामाह सायमिति दंडकृष्णाजिनेऽस्यस्तइति तथाभूतोवर्णीब्रह्मचारीनित्यंवेदवाक्यानिपठन् क्षुध्वाक्षुधांप्राप्य शीघ्रंगेहिनो
गेहमेति शालि० ॥ १४ ॥ अथयतेस्तामाह उच्चैरिति तारंप्रणवं घस्रस्यदिनस्यमध्ये इंद्रव० ॥ १५ ॥

 वानप्रस्थस्यतामाह यस्यान्नदानेननिजंशरीरंपुष्णन्नयंतपस्वीसुतीव्रंतपःकुरुते तपःकर्तुस्तस्यतपसोऽर्धंतस्यान्नंददतोर्धमितिस्मृतिःप्रवदते उ०
॥ ९६ ॥ नन्वेवमपिगृहव्ययग्रस्यगृहस्थस्यतीर्थादिसेवाजन्यंपुण्यंतुदुर्लभमेवेतिचेत्तत्राह विचक्षणेनगृहस्थेनप्रयासाद्विनापिप्रयासक
 र्तृनिषेवणेनपुण्यंसंचेतुमलंशक्यते तीर्थादिसेवायाःप्रयाससाध्यत्वंप्रसिद्धमेवेत्याह तीर्थादीति ॥ ९७ ॥ नकेवलंब्रह्मचार्यादयएवगृहस्थमु

यदन्नदानेननिजंशरीरंपुष्णंस्तपोयंकुरुतेसुतीव्रं ॥ कर्तुस्तदर्धंददतोऽन्नमर्धमितिस्मृतिःसंवदतेऽनवद्या ॥
॥ ९६ ॥ पुण्यंगृहस्थेनविचक्षणेनगृहेषुसंचेतुमलंप्रयासात् ॥ विनापितत्कर्तृनिषेवणेनतीर्थादिसेवाबहुदुः
खसाध्या ॥ ९७ ॥ गृहीधनीधन्यतरोमतोमेतस्योपजीवंतिधनंहिसर्वे ॥ चौर्येणकश्चित्प्रणयेनकश्चिद्दानेन
कश्चिद्बलतोपिकश्चित् ॥ ९८ ॥ संतोषयेद्वेदविदंद्विजंयःसंतोषयत्येषससर्वदेवान् ॥ तद्वेदविप्रेनिवसंतिदे
वाइतिस्मसाक्षाच्छ्रुतिरेववक्ति ॥ ९९ ॥ स्वधर्मनिष्ठाविदिताखिलार्थाजितेंद्रियाःसेवितसर्वतीर्थाः ॥ परो
पकारव्रतिनोमहांतआयांतिसर्वेगृहिणोगृहाय ॥ १०० ॥ गृहीगृहस्थोपितदश्नुतेफलंयत्तीर्थसेवाभिरवाप्य
तेजनैः ॥ तत्तस्यतीर्थंगृहमेवकीर्तितंधनीवदान्यःप्रवसेन्नकश्चन ॥ १ ॥ अंतःस्थितामूषकमुख्यजीवाबहिः
स्थितागोमृगपक्षिमुख्याः ॥ जीवंतिजीवाःसकलोपजीव्यस्तस्माद्गृहीसर्ववरोमतोमे ॥ २ ॥

पजीवंत्यपितुसर्वएवेत्याह गृहीति हियस्मात् ॥ ९८ ॥ किंच योवेदविप्रंसंतोषयेत्सैषसर्वान्देवान्संतोषयति तद्वेदविप्रेवेदविदिब्राह्मणे ॥ ९९ ॥
ननुतथापिस्वयमेवप्रवासंकृत्वापुण्यंकुतोनसंपादनीयमितिचेत्तत्राह स्वेतिद्वाभ्यां ॥ १०० ॥ तत्तस्मात्तस्यगृहमेवतीर्थंकीर्तितमतोधनीवदा
न्योदातास्यान्नतुकश्चनापिप्रवासंकुर्यादित्यर्थः ॥ १०१ ॥ गृहिणःसर्वश्रेष्ठत्वंपुनरुपपादयंति अंतःस्थितमिति ॥ १०२ ॥

किंच शरीरंमूलंयस्यतथाविधंपुरुषार्थसाधनंतच्चशरीरमन्नंमूलंयस्यतत्तथाभूतमन्नादेवखल्विमानिभूतानिजायंतइतिश्रुतेरवगम्यते ॥ ३ ॥ एवमुक्त्वापुनःपरमहितोपदेशायससाधनतामापादयति ब्रवीमीति युष्माकंगृहानागतमातुरमतिथिमादरेणपूजयतेत्यादरपदमत्राप्यनुषंजनीयं किमतइतिचेत्तत्राह संपजितोऽतिथिर्वःकुलमुद्धरेन्निराकृतात्तस्मात्किंभवतीतिचेत्तदत्यंतमनिष्टत्वान्मयानोच्यते॥ ४॥ किंच श्रुतिचोदितंनि

शरीरमूलंपुरुषार्थसाधनंतच्चान्नमूलंश्रुतितोवगम्यते ॥ तच्चात्रमस्माकममीपुसंस्थितंसर्वंफलंगेह पतिद्रुमाश्रयं॥ ३ ॥ ब्रवीमिभूयःशृणुतादरेणवोगृहागतंपूजयतातुरातिथिं॥ संपूजितोवोऽतिथिरुद्धरेत्कुलंनिराकृतात्किंभवतीतिनोच्यते ॥ ४ ॥ विनाभिसंधिंकुरुतश्रुतीरितंकर्मद्विजानोजगतामधीश्वरः॥ तुष्येदितिप्रार्थनयागतेनस्वांतस्यशुद्धिर्भविताऽचिरेणवः ॥ ५॥ ससंरंभश्लिष्यत्सुफणितिवधूटीकुचतटीपटीवत्पाटीरागरवनवपंकांकितहृदः ॥ तथाप्येतेपूतायतिपतिपदांभोजभजनक्षणक्षीणक्लेशाःसदयहृदयाभाःसुकृतिनः॥ ६ ॥

त्यादिकर्मफलाभिसंधिविनाकुरुत हेद्विजाजगतामधीश्वरस्तुष्येदितिप्रार्थनयापिनोकुरुत तेनतथाभूतेननिष्कारणकर्मणावोंतःकरणस्यशुद्धिरचिरादेवभविष्यति ॥५॥ यदपिभवादृशाइत्याद्युक्तंतत्राप्याह ससंरंभंयथाभवतितथाश्लिष्यंत्योयाःसुफणितिवधूट्यःप्रियवादिन्योबध्वस्तासांकुचतट्याःपटीवदाचरतापाटीरेणचंदनमयेनागरवेणागरुमयेनचनवेनपंकेनांकितमंतर्बहिश्चांतःकरणंयेषांयद्यप्येवंभूताएतेवयं तथापियतिपतेःश्रीशंकरस्यपदकमलयोर्भजनोत्सवेनक्षीणाःक्लेशायेषां भजनक्षणइतिवा कालविशेषोत्सवयोःक्षणइत्यमरः शि० ॥ ६ ॥

उपसंहरति संदिश्येति शा०॥ ७॥ एवंश्रुत्वाभाष्यगाटीकेतिब्रुवाणंपद्मपादंतांटीकांदेहीतिमातुलःप्रोवाच पद्मपादादत्तवांश्चकिंचित्खेदंचप्रा
पत् ॥ ८ ॥ तस्येत्यादिविवृणोति प्रेति विवेदश्राप खेदमित्यादिस्फोटयति मतांतराणामिति उ० ॥ ९ ॥ किंचस्वाभिमतंप्र
भाकरमतंविशेषात्तत्रनिबंधेनिराकृतमालुलोचेआलोकितवान् तत्रेतिपदद्वयंमध्यमणिन्यायेनोभयत्रापिसंबंधनीयं यतएवमतस्तत्रनिबं

संदिश्येत्थंबंधुतांभिक्षुराजोभिक्षांचक्रेमातुलस्यैवगेहे॥पप्रच्छैनंमातुलोभुक्तवंतंकिंस्विच्छन्नंपुस्तकंशिष्य
हस्ते ॥ ७॥ टीकाविद्वन्भाष्यगेतिब्रुवाणंतांदेहीतिप्रोचिषेदत्तवांश्च॥ अद्राक्षीत्तांमातुलस्तस्यबुद्धिंदृष्ट्वानं
दीत्खेदमापच्चकिंचित् ॥ ८॥ प्रबंधनिर्माणविचित्रनैपुणींदृष्ट्वाप्रमोदंसविवेदकिंचित्॥ मतांतराणांकिल
युक्तिजालैर्निरुत्तरंबंधनमालुलोचे॥ ९॥ गुरोर्मतंस्वाभिमतंविशेषान्निराकृतंतत्रसमत्सरोभूत् ॥ साधुर्नि
बंधोयमितिब्रुवाणस्तंसाभ्यसूयोपिकृताभिनंदः ॥ १० ॥ सेतुंगच्छाम्यालयेपुस्तभारंतेन्यस्येमंवर्ततेमेत्र
जीवः॥ विद्वन्यद्वद्दोगृहादौपरेषांप्रीतिःपूर्णानस्तथापुस्तभारे॥ ११ ॥ इत्युक्तातेमातुलंमस्करीशःशिष्यैर्हृष्य
न्सेतुमेषप्रतस्थे ॥ प्रस्थातुःश्रीपद्मपादस्यजातंकष्टंचैष्यत्सूचनायैनिमित्तं॥ १२ ॥

धेसमत्सरोभूत् साधुर्निबंधोयमितितंब्रुवाणःसाभ्यसूयोतिकृताभिनंदोभूत् ॥ १० ॥ अथपद्मपादउवाचेमंपुस्तकभारंतवालयेन्यस्यसेतुंग
च्छामीत्यत्रमेमनोवर्तते स्थापनस्यरक्षार्थत्वात्सम्यक्त्वयारक्षाकार्येत्याशयेनाह हेविद्वन्निति तवेदंविदितमितिसंबोधनाशयः शा० ॥ ११ ॥
भविष्यत्सूचनायकष्टंनिमित्तंजातं ॥ १२ ॥

किंतदित्यपेक्षायामाहास्यगंतुर्वामंनेत्रमस्पंदत तथैषवामोबाहुरपिपुस्फोर तथाचवामऊरूरपि हंतखेदेकश्चित्पुरस्तादुच्चैश्चुक्षावक्षुतंकृतवान्
तत्सर्वंसोऽगणयित्वाझटितिजगाम ॥ १३ ॥ अस्मिन्पद्मपादेगतेसति अत्रास्मिन्ग्रंथेदग्धेसतिगुरुपक्षस्यमहान्प्रचारः .ननुवाचेतन्मतंनिरा
कर्तव्यमित्याशंक्याहोक्त्यानिराकर्तुंप्रभुत्वंनास्तिइदमसंगतमित्युक्त्यापीतिवा उ० ॥ १४ ॥ तस्मात्स्वगृहेणसहैवपुस्तकंदहामि यतः स्व

वामंनेत्रंगंतुरस्पंदतैषबाहुःपुस्फारापिवामस्तथोरूः ॥ चुक्षावोच्चैर्हंतकश्चित्पुरस्तात्तत्सर्वंद्राक्क्षोऽगणित्वा
जगाम ॥ १३ ॥ गतेत्रमेनेकिलमातुलोस्यग्रंथेस्थितेस्मिन्गुरुपक्षहानिः ॥ दग्धेत्रजायेतमहान्प्रचारो
नोक्त्यानिराकर्तुमपिप्रभुत्वं ॥ १४ ॥ पक्षस्यनाशाद्गृहनाशएवनोवरंगृहेणैवदहामिपुस्तकं ॥ एवंनिरूप्यन्य
दधाद्धुताशनंचुक्रोशचाग्निर्दहतीतिमेगृहं ॥ १५ ॥ ऐतिह्यमाश्रित्यवदंतिचैवंतदेवमूलंममभाषणेपि ॥
यावत्कृतंतावदिहास्यकर्तुःपापंततःस्याद्द्विगुणंप्रवक्तुः ॥ १६ ॥ गच्छन्नसौफुल्लमुनेर्जगामतमाश्रमंयत्रचरा
मचंद्रः ॥ अश्वत्थमूलेन्यधितस्वचापंस्वयंकुशानामुपरिन्यषीदत् ॥ १७ ॥

पक्षनाशाद्गृहनाशएवनोऽस्माकंवरमितिस्वमनसिविचार्य गृहेवह्निंस्थापितवान्मेगृहमग्निर्दहतीतिचुक्रोश ॥ १५ ॥ ननुगुप्तमेवमयाप्रकाशि
तं यतोयावत्कृतंतावदेवेहकर्तुःपापंस्यात्प्रवक्तुस्ततःकर्तुःसकाशाद्द्विगुणंस्यात् अप्रकाशितप्रकाशकंकथनंद्विगुणपापावहमितिबोधनायप्र
शब्दः ॥ १६ ॥ गच्छन्नसौपद्मपादःफुल्लमुनेस्तंप्रसिद्धमाश्रमंजगाम यत्रचरामचंद्रोऽश्वत्थमूलेचापंन्यधित स्वयंकुशानामुपरिन्यषीद
तूउपविष्टवान् आ० ॥ १७ ॥

समुद्रंतीर्त्वाजानक्यायद्दर्शनंतत्रोपायमनीक्षमाणःप्लवंगावानराभूमौप्रवणाःप्लवनशीलावारिराशौप्लवनंनक्षमंतेइतिसंचिंतयन्कुशासनसन्निवि
ष्टःश्रीरामचंद्रस्तदाविदूरगमेवकिंचिज्ज्योतिरैक्षत तद्विशिनष्टि संव्याप्नुवदिति उ०व० ॥ १८ ॥ १९॥ एतज्ज्योतिः उ० ॥ २० ॥ प्रभामंडल
स्यमध्येस्फुरत्शिवाकृतितपोमयंज्योतिरैक्षत पुनःलोपाआदिर्यस्यास्तथाभूतयामुद्रयालोपामुद्रेतियावत्तयासहितंकुंभोद्भवमगस्त्यंजनैःसह

तीर्त्वासमुद्रंजनकात्मजायाःसंदर्शनोपायमनीक्षमाणः॥ वसुंधरायांप्रवणाःप्लवंगानवारिराशौप्लुवनंक्ष
मंते॥ १८॥ संचिंतयन्निति कुशासनसन्निविष्टोज्योतिस्तदैक्षतविदूरगमेवकिंचित्॥ संव्याप्नुवज्जगदिदंसु
खशीतलंयत्संप्रार्थनीयमनिशंमुनिदेवताभिः॥ १९॥ आगच्छदात्माभिमुखंनिरीक्ष्यसर्वंतदुत्तस्थुरुदारवी
र्याः ॥ततःपुमाकारमदृश्यतैतन्महाप्रभामंडलमध्यवर्ति ॥ २० ॥ मध्येप्रभामंडलमैक्षतांचितंशिवाकृतिं
सर्वतपोमयंपुनः ॥ लोपादिमुद्रासहितंमहामुनिंप्रावोधिकुंभोद्भवमादराज्जनैः ॥ २१ ॥ अगस्त्यदृश्वार
घुनंदनस्ततःसखेदमंतःकरणोत्थमत्यजत् ॥ प्रायोमहद्दर्शनमेवदेहिनांक्लिणोतिखेदंरविवन्महातमः ॥
॥२२॥ सभार्यमर्घ्यादिभिरर्चयित्वारामस्तदंघ्रिंशिरसाननाम॥ तूर्ष्णीमुहूर्तंव्यसनार्णवस्थोधृतिंसमास्थाय
पुनर्बभाषे॥ २३॥ दृष्ट्वाभवंतंपितृवत्प्रमोदेयन्मामगाद्दुःखमहार्णवस्थं ॥ मन्येममात्मानमवाप्तकामंवंशो
महान्मेतपनात्प्रवृत्तः ॥ २४॥

प्रावोधि जनैःकरणैरितिवा ॥ २१ ॥ अगस्त्यदृश्वाअगस्त्यंदृष्टवान् ततोदर्शनानंतरंअंतःकरणोत्थंखेदमत्यजत् ॥ २२ ॥ दुःखसागरस्थोमु
हूर्त्तंतूर्ष्णीभूत्वाधृतिंसमास्थायपुनरुवाच ॥ २३ ॥ पितृवद्भवंतंदृष्ट्वाप्रमोदे यस्माद्दुःखमहार्णवस्थंमांत्वमगाआगतवानसि अहमात्मानंप्राप्त
कामंमन्ये एवंमुनिमभिमुखीकृत्यस्वदुःखमावेदयति मेमहान्वंशस्तपनादादित्यात्प्रवृत्तः नतत्रेतिपरेणान्वयः इं० ॥ २४ ॥

तस्मिन्वंशेममसदृशोनोत्पत्स्यतेनाप्यजनिष्ट कुतइतिचेदेवंविधत्वान्ममेत्याहादौसभार्यःपदाद्राज्यात्प्रच्युतस्तत्राप्ययोध्यायांनस्थितःकिंतुस लक्ष्मणोवनमुपागतः तत्रापिमारीचमाययानिहतांतःकरणः उ० ॥ २५ ॥ तत्रापिराक्षसपुंगवोरावणोमेभार्यांछलेनाहृत तन्वीकृशांगी ॥

नतत्रमादृग्जनितानजातःपदच्युतोहंप्रथमंसभार्यः॥सलक्ष्मणोरण्यमुपागतश्चमारीचमायानिहतांतरंगः ॥ २५ ॥ तत्रापिभार्यामहृतच्छलेनसरावणोराक्षसपुंगवोमे ॥ साचाधुनाशोकवनेसमास्तेकृशावियोगा त्त्वतएवतन्वी॥ २६॥ तीर्त्वासमुद्रंविनिहत्यदुष्टंबलेनसीतांमहृताहरामि ॥ यथातथोपायमुदाहरत्वंनमेत्वद न्योस्तिहितोपदेष्टा॥ २७॥ इतीरितोवाचमुवाचविद्वान्मारामशोकस्यवशंगतोभूः॥ वंशद्वयेसंततिनृपामहां तःसंप्राप्यदुःखंपरिमुक्तदुःखाः॥२८॥त्वमग्रणीर्दाशरथेधनुर्भृतांतवानुजस्यापिसमोनलक्ष्यते॥ प्लवंगमा नामधिपस्यकोटिशोमामुंचमामुंचवचोविनाथवत् ॥ २९ ॥ सहायसंपत्तिरियंतवास्तिहितोपदेष्टाप्यहम स्मिकश्चित् ॥ वारांनिधिःकिंकुरुतेतवायंस्मराधुनागोष्पदमात्रमेनं ॥ ३० ॥ पुरेवचार्वब्धिमहंपिबामि शुष्केत्रतेनप्रतियाहिलंकां॥एवंमयाकीर्तिरुपार्जितास्याद्वद्धेतुवाधौंतवसार्जितास्यात्॥ ३१॥ सेतुंवार्धौबं धयित्वाजहित्वंदुष्टंचौर्याद्येनसीताहृतासीत्॥प्राप्नोषित्वंकीर्तिमाचंद्रतारंतेनात्राब्धिंबंधयत्वंकपींद्रैः॥३२॥

॥ २६॥२७॥२८ ॥ यदुक्तंनतत्रमादृगितितत्राह त्वमिति तस्माद्विनाथवदनाथवद्दीनंवचोमामुंचमामुंचेतिसंभ्रमेवीप्सा ॥२९॥ जलानांनिधिः समुद्रः ॥ ३० ॥ चारुःसुंदरश्चासावब्धिश्चतंचारुयथास्यात्तथेतिवा तेनपानेनास्मिन्समुद्रेशुष्केसतिसाकीर्त्तिः ॥ ३१ ॥ यस्मादेवंतस्मात्स मुद्रेसेतुंबंधयित्वादुष्टंजहि येनचौर्यात्सीताहृताआसीत् शालि० ॥ ३२ ॥

निहितबानसिस्थापितवानसिवर्त्तमानसामीप्येलट् तंचप्रमादात्पतितोहुताशोऽदहत् व० ॥ १४० ॥ न्यगादीदुक्तवान् टीकांकर्तुमारं कृतवान् इं० ॥ ४१ ॥ प्रास्यत्प्राक्षिपत् नक्षमीष्टसमर्थोनाभूत् शालि० ॥ ४२ ॥ अत्रांतरेस्वयंतीर्थयात्रांचरद्भिर्दयितैःस्वीयैःसतीर्थ्यैराश्र मात्कनिष्ठैर्यदृच्छयोपेत्यज्ञातःसखेदैःसमुनिःसमैक्षिसंदृष्टः इं० ॥ ४३ ॥ अनेककालायोगजन्यादैक्यात् झटिति अन्योन्यंनमांसिनमस्का रान्ददुराददुश्च शालि० ॥ ४४ ॥ वाण्यानिर्जिताःशेषगुरुवाल्मीकयोययांसा चेतसामुनेःश्रीशंकरस्यचरणंबिभ्राणारेजे चरणंविशिनष्टि वि

विश्वस्यमांनिहितवानसिपुस्तभारंतंचादहद्धुतवहःपतितःप्रमादात् ॥ तावन्नमेसदनदाहकृतोनुतापोयावां स्तुपुस्तकविनाशकृतोममस्यात् ॥ ४० ॥ इत्थंब्रुवंतंतमथोन्यगादीत्पुस्तंगतंबुद्धिरवस्थितामे ॥ उत्कासमा रब्धपुनश्चटीकांकर्तुंसधीरोयतिदंदवंद्यः ॥ ४१ ॥ दृष्ट्वाबुद्धिंमातुलस्तस्यभूयोभीतःप्रास्यद्ग्रोजनेतन्मनोघ्नं ॥ किंचिद्द्रव्यंपूर्ववन्नक्षमीष्टटीकांकर्तुंकेचिदेवंब्रुवंति ॥ ४२ ॥ अत्रांतरेऽन्यैर्निजवच्चरद्भिःस्वैस्तीर्थयात्रांदयि तैःसतीर्थ्यैः ॥ अर्थादुपेत्याश्रमतःकनिष्ठैर्ज्ञातःसखेदैःसमुनिःसमैक्षि ॥ ४३ ॥ दृष्ट्वापद्मांघ्रिंक्रमात्तेप्रणे मुस्तत्पादांभोजीयरेणून्दधानाः ॥ अन्योन्यंद्रागाददुस्तेददुश्चानेकानेहोयोगजैक्यान्नमांसि ॥ ४४ ॥ वाणी निर्जितपन्नगेश्वरगुरुप्राचेतसाचेतसाविभ्राणाचरणंमुनेर्विरचितव्यापल्लवंपल्लवं ॥ धुन्वंतंप्रभयानिवा रिततमाशंकापदंकामदंरेजेंतेवसतांसमष्टिरसुहृत्तत्याहितात्याहिता ॥ ४५ ॥

रचितव्यंभवितव्यमापल्लवंपल्लववत् धुन्वंतंप्रभयानिवारिततममतिशयेननिवारितमाशंकानांपदमाश्चर्यभूतमज्ञानंयेनपुनश्चकामदंपुरुषार्थचतु ष्टयप्रदं शिष्याणांसमष्टिविशिनष्टि असुहृतांप्राणहृतांक्षुत्पिपासादीनांतत्यापंक्त्यानिमित्तभूतयाआहितंस्वीकृतमत्याहितंजीवनापेक्षंकर्मय यासा अत्याहितंमहाभीतौजीवनापेक्षकर्मणीतिमेदिनी शा० ॥ ४५ ॥

सांतेवसतांसमष्टिःकुतश्चिद्देशादर्थात्समीपमागतात्सेवितसर्वतीर्थाद्द्विजात्स्वदेशकीयांसुसुखदांसुवार्त्तांशुश्राव इं० ॥ ४६ ॥ अथानंतरंगुरुवरंश्रीशंकरमनवेक्ष्यात्यंतंव्यथितंहृद्येषां कथमपिविदिताभगवत्पादाःकेरलेषुसंतीतिगुरुसंबंधिनीवार्त्तायैस्तेमुनिवर्यशिष्याःकेरलाख्यदेशा

शुश्रावसांतेवसतांसमष्टिःस्वदेशकीयांसुखदांसुवार्त्तां ॥ अर्थात्समीपागततःकुतश्चिद्द्विजेंद्रतःसेवितसर्वतीर्थात् ॥ ४६ ॥ अथगुरुवरमनवेक्ष्यनितांतंव्यथितहृदोमुनिवर्यविनेयाः ॥ कथमपिविदिततदीयसुवार्त्ताःसमधिगताःकिलकेरलदेशान् ॥ ४७ ॥ अत्रांतरेयतिपतिःप्रसुवोंत्यकृत्यांकृत्वास्वधर्मपरिपालनसक्तचित्तः ॥ आकाशलंघिवरकेरमहीरुहेषुश्रीकेरलेषुमुनिरास्तचरन्विरक्तः ॥ ४८ ॥ विचरन्नथकेरलेषुविष्वङ्निजशिष्यागमनंनिरीक्ष्यमौनी ॥ विनयेनमहासुरालयेशंविनमन्नस्तुतनिस्तुलानुभावः ॥ ४९ ॥

नृसंग्रामाः नवमेभवतिगुरावुपचित्रा ॥ ४७ ॥ आकाशलंघिनोऽत्यंततुंगाःश्रेष्ठाःकेराख्यवृक्षायेषुतेषुकेरलेषुमुनिश्चरन्नास्तस्थितः व० ॥ ४८ ॥ अथानंतरंविष्वक्सर्वगोनिरुपमःप्रभावोयस्यश्रीशंकरः केरलेषुविचरन्सन्निजशिष्यागमनंनिरीक्ष्यमौनीतैर्भाषणमकुर्वाणोमहासुराख्यसद्मेशंश्रीविष्णुंविनयेननमस्कुर्वन् स्तुतिंकृतवान् वसंतमालिका ॥ ४९ ॥

स्तुतिमुदाहरति हेजगदीशसत्त्वासत्त्वाभ्यांविमुक्तयाऽनिर्वाच्ययाप्रकृत्यामाययाजडचेतनात्मकमिदंविचित्रंजगल्लीलयात्वंकुरुषे हियस्मा
त्परिपूर्णत्वात्तवप्रयोजनेच्छानास्तिलोकवत्तुलीलाकैवल्यमितिन्यायात् ॥ १५० ॥ ननुब्रह्मासर्वंजगत्कुरुतेइतिचेत्तत्राह हेईशत्वमेवब्रह्मा
सन्रजसास्त्रजसिसत्वद्वत्तिर्विष्णुःसन्तमसाशिवःसन् अतश्चसत्वमेवैकोविध्यादिसंज्ञाभिर्बहुधापरिकीर्त्यसे ॥ ५१ ॥ नकेवलमेतावदेवापि

सदसत्त्वविमुक्तयाप्रकृत्याचिदचिद्रूपमिदंजगद्विचित्रं ॥ कुरुषेजगदीशलीलयात्वंपरिपूर्णस्यनहिप्रयोजने
च्छा ॥ ५० ॥ रजसास्त्रजसीशसत्ववृत्तिस्त्रिजगद्रक्षसितामसःक्षिणोषि ॥ बहुधापरिकीर्त्यसेचसत्वंविधिवै
कुंठशिवाभिधाभिरेकः ॥ ५१ ॥ विविधेषुजलाशयेषुसोयंसवितेवप्रतिबिंबितस्वभावः ॥ बहुरूपमिदंप्रवि
श्यविश्वंस्वयमेकोऽपिभवान्विभात्यनेकः ॥ ५२ ॥ इतिदेवमभिष्टुवन्विशिष्टस्तुतितोसौसुरसद्मसन्निवि
ष्टः ॥ चिरकालवियोगदीनचित्तैःशिरसाशिष्यगणैरथोववंदे ॥ ५३ ॥ गुरुणाकुशलानुयोगपूर्वंसदयंशि
ष्यगणेषुसांत्वितेषु ॥ अतिदीनमनाःशनैरवादीदजहद्द्वद्विकंसपद्मपादः ॥ ५४ ॥

तुल्ययमेकोपिभवान्बहुरूपमिदंविश्वंप्रविश्यानेकोविभातीतिसदृष्टांतमाह बिविधेषुजलाशयेषुयथासूर्यःप्रतिबिंबितस्वभावस्तथाशयेषुप्र
तिबिंबितस्वभावःसोयंभवानित्यन्वयः तथाचश्रुतिः यथाह्ययंज्योतिरात्माविवस्वानपोभिन्नाबहुधैकोनुगच्छन् उपाधिनाक्रियतेभेदरूपोदेवः
क्षेत्रेष्वेवमजोयमात्माइति ॥ ५२ ॥ ववंदइतिकर्मणिलिट् तेतंशिरसाववंदिरेइत्यर्थः ॥ ५३ ॥ कुशलिनोभवंतइतिकुशलप्रश्नपूर्वकंसदयंय
थास्यात्तथासांत्वितेषुशिष्यगणेषुमध्येसपद्मपादोऽजहद्द्वद्विकंयथास्यात्तथाऽवादीत् ॥ ५४ ॥

पूर्वाश्रममातुलेनस्वगेहंप्रतिबद्धुधाविहितानुनयेननीतोबतेत्यत्यंतखेदे ॥ ५५ ॥ भेदवादींदोरप्यस्यायेममातुलोयमितिपूर्ववासनानुबंधा दहंभवदीयभाष्यटीकामपठं अस्यांटीकायांकृतोनुयोगश्चोद्यमोयेनेतमजयं व० ॥५६ ॥ अजयमित्यनेनप्राप्तंगर्वंवारयति तवसूक्तैर्वर्मतुल्यै रक्षितस्तमजयंनतुस्वसामर्थ्येनेतिभावः तानिविशिनष्टि दग्धातप्ताचक्रादिमुद्रायेषांतेषांमुखपिधायकमंत्रैः पुनश्चध्वस्तानिगौतमादिशास्त्रा

भगवन्नभिगम्यरंगनाथंपथिपद्माक्षमहंनिवर्त्तमानः ॥ बंद्धुधाविहितानुनीतिनीतोबतपूर्वाश्रममातुलेनगे हे॥५५॥ अहमस्यपुरोभिदावदेंदोरपिपूर्वाश्रमवासनानुबंधात् ॥ अपठंभवदीयभाष्यटीकामजयंचात्रकृता नुयोगमेनं॥५६॥ दग्धमुद्रमुखमुद्रिणमंत्रैर्ध्वस्ततर्कगुरुकापिलतंत्रैः ॥ वर्मितोनिगमसारसुधाक्तैर्मातुलंत मजयंतवसूक्तैः ॥ ५७ ॥ खड्गाखड्गिविहारकल्पितरुजंकाणादसेनामुखेशस्त्राशस्त्रिकृतंश्रमंचविषमंप क्ष्यत्पदानांपदे ॥ यष्टायष्टिभवंचकापिलबलेखेदंमुनेतावकैःसूक्तैर्यौक्तिकवंशमौक्तिकमयैर्नापद्यतेवर्मितः ॥ ५८ ॥ अथगूढहृदोयथापुरंमामभिनंद्याहितसत्क्रियस्यतस्य ॥ अधिसद्मनिधायभाष्यटीकामहमस्या यमशंकितोनिशायां ॥ ५९ ॥

णियैर्वेदसारलक्षणसुधांजितैः स्वा० ॥ ५७ ॥ किंच हेमुनेयौक्तिकलक्षणवंशमौक्तिकमयैस्तवसूक्तैर्वर्मितःकवचैरिवरक्षितःकाणादसेनामु खेखड्गाखड्गिविहारेणकल्पितंरुजंनापद्यते तथाअक्षपादानांगौतमानांपदेशस्त्राशस्त्रिकृतंश्रमंचनापद्यते तथाकापिलसैन्येयष्टायष्टिजन्यंखेदं चनापद्यते शा० ॥ ५८ ॥ अथपराजयानंतरंयथापुरंमामभिनंद्यसंपादितसत्क्रियस्यगूढहृदयस्यास्यसद्मनिभाष्यटीकांनिधायाहमशं कितआयंगतवान् निशायामित्यस्यपरेणान्वयः व० ॥ ५९ ॥

निशायामधिनिशीथमर्धरात्रावग्निरस्यधाम्नासहटीकामपिभस्मसादकार्षीत् दहनंविशिनष्टि युगपर्ययेप्रलयेनृत्यतउग्रस्यमहारुद्रस्यफा
ललाटेयोज्वलनोवन्हिस्तस्यशिखावद्भयंकरंशिखाजालंयस्यसः ॥ ६० ॥ इत्येवमस्यवार्त्ताविजृंभतेस्मविलासंप्राप ॥ ६१ ॥ गरप्रभ
वश्चजातइत्याहाधुनानोबुद्धिःदैवेनयथापुरासंशयरहितंप्रसादंनाप्नोति विषमापुनरीदृशीदशाभवदंघ्रिकिंकराणामस्माकंकिमुयुक्ताऽपितुनै

युगपर्ययनृत्यदुग्रफालज्वलनज्वालकरालकीलजालः ॥ दहनोधिनिशीथमस्यधाम्नावतटीकामपिभस्म
सादकार्षीत् ॥ ६० ॥ अदहत्स्वगृहंस्वयंहताशोविमतग्रंथमसौविदग्धुकामः ॥ मतिमांद्यकरंगरंचभैक्षेव्य
धितास्येतिविजृंभतेस्मवार्त्ता ॥ ६१ ॥ अधुनाधिषणायथापुरंनोविधुनानाविशयंप्रसादमेति ॥ वि
षमापुनरीदृशीदशानःकिमुयुक्ताभवदंघ्रिकिंकराणां ॥ ६२ ॥ गुरुवरतवयाभाष्यवरेण्येव्यरचिमयाललि
ताकिलवृत्तिः ॥ निरतिशयोज्वलयुक्तियुतासापथिकिलहाविननाशकृशानौ ॥ ६३ ॥ प्रयतेहंपुनरेव
यदातांप्रविधातुंवहुधाकृतयत्नः ॥ नयथापूर्वमुपक्रमतेताःपटुयुक्तीर्भगवन्ममबुद्धिः ॥ ६४ ॥ कृपापारावा
रंतवचरणकोणाग्रमरणंगतादीनादूनाःकतिकतिनसर्वेश्वरपदं ॥ गुरोमंतुर्नंतुःकइवममपापांशइतिचे
न्मृषामाभाषिष्ठापदकमलचिंतावधिरसौ ॥ ६५ ॥

वयुक्तेत्यर्थः ॥ ६२ ॥ अतिदुःखितःसाक्रोशंपुनराह गुरुवरेति उपचित्रा ॥ ६३ ॥ ननुपुनस्तथैवरचनीयेत्याशंक्याह यदाबहुधाकृतप्रयत्नस्तां
विधातुमहंप्रयते हेभगवंस्तदायथापूर्वंताःपटुयुक्तीर्ममबुद्धिः नोपक्रमते ॥ ६४ ॥ कृपासमुद्रंतवचरणकोणाग्रंअरणंशरणंयेषामस्तितेपू
र्वंदीनाअपिदूनाःखिन्नाअपिसर्वेश्वरपदंकेकेनप्राप्ताअपितुसर्वेऽपिप्राप्ताः हेगुरोनमनंगुरोःकर्त्तुर्ममकइवमंतुरपराधः मंतुःपुंस्यपराधेपिमनुष्ये
पिप्रजापताविति मेदिनी पापांशइतिचेत्तर्हिसौपापांशोगुरुपदकमलचिंतनमेवावधिर्यस्येतिमृषामाभाषिष्ठाः शि० ॥ ६५ ॥

करुणापूरकेणाश्लिष्टंअंतरंगंयस्यसआर्यपादःश्रीशंकराचार्यइत्येवंवादिनमेनंपद्मपादंपीयूषसमुद्रतुल्यैरपास्तोनिराकृतोमोहोयैर्वल्गुःसुंदरो बंधोबंधनंग्रंथनंयेषांतैर्वचोभिःसांत्वयतिस्म वसंतमालिका ॥ ६६ ॥ बतेतिखेदे विषजन्ममोहतुल्यश्चासौदुर्निवारश्चैषःकर्मणांविपाकःविषमोऽस्तिप्रथममेवमयायमर्थोज्ञातः सुरेश्वराचार्यायकथितश्च ॥ ६७ ॥ अतोऽघतेशोकोयातात्अपगच्छतुशीघ्रंतांलिखेत्यार्यःश्री

इतिवादिनमेनमार्यपादःकरुणापूरकरंभितांतरंगः ॥ अमृताब्धिसखैरपास्तमोहैर्वचनैःसांत्वयतिस्मवल्गु बंधैः ॥ ६६ ॥ विषमोबतकर्मणांविपाकोविषमोहोपमदुर्निवारएषः ॥ विदितःप्रथमंमयायमर्थःकथितश्चांगसुरेशदेशिकाय ॥ ६७॥ पूर्वंशृंगक्ष्माधरेमत्समीपेप्रेम्णायासौवाचितापंचपादी ॥ सामेचित्तान्नापयात्यघशोकोयाताच्छीघ्रंतांलिखेत्याख्यदार्यः॥६८॥ आश्वास्येत्थंजलजचरणंभाष्यकृत्पंचपादीमाचख्यौतांकृतिमुपहितांपूर्वयैवानुपूर्व्या॥ नैतच्चित्रंपरमपुरुषेव्याहतज्ञानशक्तौतस्मिन्मूलेत्रिभुवनगुरौसर्वविद्याप्रवृत्तेः॥ ६९ ॥ प्रसभंसविलिख्यपंचपादींपरमानंदभरेणपद्मपादः ॥ उदतिष्ठदतिष्ठदभ्यरौदीत्पुनरुद्गायतितुस्मनृत्यतिस्म ॥ ७० ॥

शंकरोअवोचत् शालि० ॥ ६८ ॥ अमुनाप्रकारेणपद्मपादमाश्वास्यभाष्यकारस्तांपंचपादींकृतिंपूर्वयैवानुपूर्व्यायुक्तामाचख्यौचित्रंमन्वानान्प्रत्याहाव्याहताज्ञानशक्तिर्यस्यतस्मिंस्त्रिभुवनगुरौसर्वविद्याप्रवृत्तेर्मूलेमहापुरुषेतच्चित्रंनभवति मं० ॥ ६९ ॥ सपद्मपादःप्रसभंहठेनपंचपादींविलेख्यपरमानंदातिशयेनोदतिष्ठदूर्ध्वमतिष्ठत्पुनःसममतिष्ठत्पुनरभ्यरौदीदानंदाश्रूण्यमुंचत्पुनरुद्गायतिस्मतुपुनर्नृत्यतिस्म ब[illegible]तमालि० ॥ ७० ॥

कमनोरंजकः निजकौटीरैः किरीटसंबंधिरत्नैर्निघृष्टंपादनखाग्र्यंयस्यसःस्तादृशं अमुंमुनिमुदंवितेने वि० ॥ ७१ ॥ एवंप्रसादितेनामुनासं
मिनासानाटकत्रयीप्रथयतेइतिततोनियुक्तःप्रमादादग्नौसाद्रुतितामुपागतेतीदमुत्तरमुपाददे ॥ ७२ ॥ तांनाटकत्रयींहेवरदकिंकरोहंकिंकर
वाणीतिप्रणमन्विज्ञापितवान् ॥ ७३ ॥ एवंराजशेखरेणविज्ञापितोदेशिकःश्रीशंकरोनृपकालटिनामकेग्रहारोयेपांतेद्विजकर्मानधिकारि

कविताकुशलोथकेरलक्ष्माकमनःकश्चनराजशेखराख्यः ॥ मुनिवर्यममुंमुदावितेनेनिजकौटीरनिघृष्टपान्न
खाग्र्यं ॥ ७१ ॥ प्रथतेकिमुनाटकत्रयीसेत्यमुनासंयमिनाततोनियुक्तः ॥ अयमुत्तरमाददेप्रमादादनलेसा
द्रुतितामुपागतेति ॥ ७२ ॥ मुखतःपठितांमुनींदुनातांविलिखन्नेषविसिस्मयेथभूपः ॥ वदकिंकरवाणि
किंकरोहंवरदेतिप्रणमन्व्यजिज्ञिपच्च ॥ ७३ ॥ नृपकालटिनामकाग्रहाराद्विजकर्मानधिकारिणोद्यशमाः ॥
भवतापितथैवतेविधेयावतपापाइतिदेशिकोशिषत्तं ॥ ७४ ॥ पद्मांघ्रौप्रतिपद्यनष्टविद्यर्तितुष्टेपुनःकेरलक्ष्मा
पालोयतिसार्वभौमसविधंप्राप्यप्रणम्यांजसा ॥ लब्ध्वातस्यमुखात्सनाटकवराण्यानंदपाथोनिधौमज्जंस्त
त्पदपद्मयुग्ममनिशंध्यायन्प्रतस्थेपुरीं ॥ १७५ ॥ इतिश्रीमाधवीयेतत्तीर्थयात्राटनार्थकः ॥ संक्षेपशंकरज
येसर्गोऽजनिचतुर्दशः ॥ १४ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ मूलसंख्या ॥ २५३ ॥ ॥ छ ॥

णइतिअथेदानींशमाभवतापितथैवविधेयाःयतःपापाइतिराजानमशिषत् ॥ ७४ ॥ उपसंहरति पद्मपादेनष्टविद्यर्त्तिप्रतिपद्यतुष्टेसतिपु
नःकेरलभूपालोयतिसार्वभौमस्यसविधंसमीपंप्राप्यांजसाझटितिप्रणम्यतस्यमुखात्स्वनाटकवराणिलब्ध्वानंदजलधौमज्जंस्तस्यचरणकमल
युग्ममनिशंध्यायन्पुरींप्रतस्थे शा० ॥ १७५ ॥ इतिश्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यबालगोपालतीर्थश्रीपादशिष्यदत्तवंशावतंसरामकु
मारसूनुधनपतिकृतेश्रीशंकराचार्यविजयडिंडिमेचतुर्दशःसर्गः ॥ १४ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ टीकासंख्या ॥ ३४१ ॥

॥ इतिचतुर्दशःसर्गःसमाप्तः ॥